

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 filei.
Manuscrise nu să inapo-
lază.

Incidentul Goga-Vajda.

Fără comentariu.

În urma publicării în „Gazeta Transilvaniei” a comunicatului asupra desbaterilor în chestiunea incidentului dintre mine și d. Alexandru Vajda pentru informarea momentană a publicului, dau publicității actele de mai jos. Dar în urma intervenției dlui C. Stere, directorul „Vieții Românești”, până la lămuririle ulterioare, nu le însoțesc cu nici un comentariu.

I.

Stimate domnule Goga!

În urma cinstei cu care ați binevoit a ne distinge, numindu-ne bărbați de încredere ai Dvoastră în juriul propus de d. Dr. Al. Vajda-Voevod, noi ne-am împlinit mandatul, luând parte la desbaterile juriului constituit sub prezidenția dlui Andrei Bârseanu.

Chemarea juriului, așa cum am înțeles-o noi dela început, a fost să lămurască adevărul.

În vederea acestui scop a și ținut mai multe ședințe în Brașov, despre decursul cărora avem onoarea a Vă raporta pe scurt în cele ce urmează:

În ședințele juriului din 9 Ianuarie n. 1912, văzând scrisorile prezintate de d. Dr. Al. Vajda-Voevod pentru justificarea informațiilor Dsale cuprinse în articolul din „Românul”, noi, împreună cu ceilalți membri ai juriului, am constatat că aceste scrisori probează autenticitatea informațiilor dlui Vajda, dar din ele nu reiese și vinovăția Dvoastră. De aceea juriul a decis unanim să continue cercetările pentru lămurirea deplină a adevărului, esmițând din sânul său doi delegați.

Decursul și rezultatul cercetării delegaților Vă sunt cunoscute. Știți că unul dintre delegați, d. Dr. August Venter a refuzat să se prezinte, în 12 Ianuarie 1912, împreună cu al doilea delegat, domnul Octavian Tăslăuanu, și cu Dvoastră, la Excelența Sa d. Iosif Kristoffy, sub căruț că d. Sever Bocu s'a dus fără învoirea delegaților juriului și înaintea acestora la d. Kristoffy, cu care ar fi „conferit detaliat asupra chestiunii pendinte”, fapt, care, după dsa, a constituit o călcare a dispozițiilor luate de juriu.

Știți că atunci Dvoastră însoțit de dnii Oct. C. Tăslăuanu și Dr. Adalbert Cozmutza, Văți prezintat la d. Kristoffy, care a declarat în scris, în ce Vă privește, că nu Vă cunoaște și că nu a vorbit niciodată cu Dvoastră chestiuni politice.

Acest act iscălit de d. Kristoffy și de cei doi martori, însoțit de un raport amănunțit, a fost prezintat din partea dlui O. C. Tăslăuanu, în ședința juriului ținută la

În aceeaș ședință a prezintat și d. Aug. Venter un raport, iar d. Dr. Nic. Vecerdea a depus mai multe declarații referitoare la informațiile dlui Vajda și la demersurile dlui Bocu la d. Kristoffy.

Bărbații de încredere ai dlui Vajda au susținut că „neobservându-se dispozițiile juriului” și intervenind un factor străin de juriu (d. Bocu), în cursul cercetării, rezultatul acesteia nu poate fi recunoscut de valabil din partea juriului și prin urmare juriul nu se poate pronunța în ce privește vinovăția sau nevinovăția Dvoastră.

Noi recunoscând că cercetarea nu a decurs într-o manieră conform dispozițiilor juriului, nevrând a se prezenta d. Aug. Venter, în calitate de delegat la d. Kristoffy, și d. Oct. C. Tăslăuanu înlocuindu-l pe răspunderea proprie cu o altă persoană și arătând că mersul dlui Bocu la d. Kristoffy a fost întâmplător și prin urmare nu constituie o călcare a dispozițiilor juriului, am susținut.

Că după ce d. Kristoffy, singurul izvor, pe care se întemeiază informațiile cuprinse în articolul dlui Vajda, a declarat în scris, că Dvoastră n'ați fost la dânsul și că nu Vă cunoaște, juriul este dator să aducă o hotărâre în meritul chestiunii, declarând că sunteți nevinovați.

În urma acestora juriul s'a împărțit în două tabere cu păreri diverse și o hotărâre nu se mai putea aduce decât prin votul dlui president.

D. prezident Andrei Bârseanu atunci a declarat, că în temeiul declarației Dvoastră, e convins cu nu sunteți vinovați, dar „neobservându-se dispozițiile juriului și intervenind un factor străin în cursul cercetării” Dsa - de părerea că acest juriu nu mai poate aduce o hotărâre în meritul chestiunii, adevărată a nevinovăției Dvoastră.

În urma acestora d. Oct. C. Tăslăuanu a prezintat o declarație prin care se retrage din juriu, arătând convingerea că acesta credea să erite constatarea adevărului.

D. Dr. Lucian Borcea apreciind motivele retragerii dlui Oct. C. Tăslăuanu, a declarat, că juriul, nefiind complet, nu mai este în drept să aducă nici o hotărâre, de aceea la desbaterile și hotărârile ulterioare nu mai participă.

În urma acestora juriul s'a dizolvat fără a aduce vre-o hotărâre.

Comunicându-vă acest raport, ținem să vă spunem, că suntem pe deplin convinși despre nevinovăția Dvoastră și ne exprimăm regretul, că nu au voit, să o recunoască și ceilalți membri ai juriului.

Primiți, vă rugăm încredințarea deosebitei noastre stime.

Sibiu, 23 Ianuarie n. 1912.

II.

Interviewul domnului Sever Bocu cu domnul Kristoffy József.

Folyó év január hó 10-én megjelentem Kristoffy József, ur. v. b. t. t. volt belügyminiszter, országgyűlési képviselő lakásán (Budán, Pauler utca 21) s az alant sorolt kérdésekre kértem tőle felvilágosítást. Ő Excelenciája szives volt az általam fölteszt kérdésekre következőleg válaszolni:

— Egy kényes természetű megbízatásban jöttem Kegyelmes urhoz. Mielőtt azonban előadnám, engedje meg, Kegyelmes uram, hogy egy kérdést intézzek: Ismeri, Excellenciád, Goga Oktaviánt?

— Ismerem, itt járt nálam másfél év vagy két év előtt, ott ült azon a széken a hol Kegyed ül most.

— Hogy néz ki ez a Goga Oktavián?

— Magas, barna, kissé szikár, pregnans arzkifejezésű. Fekete hajusza van.

— Tévedés lehet a személyben, mert Goga nem az akit a Kegyelmes ur leir.

— Az lehet, de az illető, Goga Oktaviánnak adta ki magát.

— És mit beszélt ez a bizonyos Goga Oktavián, Kegyelmes Urral?

— Föl jött hozzám ajánlani egy aradmegyei kerületet, ha jól emlékszem a jászshelyi kerületet, azt mondván hogy legfeljebb 20,000 koronába fog kerülni. Értésült ő is arról hogy nem kandidáltak engem a boksai kerületben s helytelenítve ezt, azt mondta hogy lépjek fel a jászshelyi kerületben.

— Mást nem mondott?

— Nem.

— Tárgyalta Kegyelmes Ur többször is ezzel a Gogával?

— Nem. Csak akkor egyszer láttam s akkor is nem tárgyaltunk más dolgot.

— Igaz az, Kegyelmes Uram, hogy ez a Goga Oktavián megjelent volna Kegyelmes Urral, azon időben, amidőn a román komité vezéreibei békétárgyalásokat folytattak a kormánnyal és a következőket mondta volna Kegyelmes urnak, akinek közvetítő szerepe volt a kormány és a román komité között:

A párt fiatal elemei elégedetlenek a vezérbizottság embereivel és a kormánynak ahelyett hogy az eddigi vezérekkel tárgyaljon, akik nem érdemesek a bizalomra, a vezetés alatt (Goga) álló csoporttal kellene az összekötöttést keresni, ugy a demokratikus, valamint az általános választójog szempontjából?

— Egy szó sem igaz. Ő felajánlotta nekem a jászshely kerületet, ebből állott az egész beszélgetésünk.

— Kegyelmes Uram, emlékszik-e hogy én 1910. évi július hó végével, tehát jó későn a választások után jártam Kegyelmes Urral, megkérve hogy a sajtópörömben kegyelem kieszközölése végem, egyenesen a kabinetirodánál méltóztatnék érdeklődni.

— Hogy ne emlékeznek.

— Nem tetszik talán engem összetévesztetni Gogával?

— Dehogyan hiszen Bocu urat nagyon jól ismerem, régebb idő óta, már hogy tévesztésem össze. Emlékszem jól mikor nálam járt a sajtópöre ügyében. Ismerem különben az egész ügyet amiben jár, ugy-e a Vajda Sándor és Goga Oktavián közti konfliktusról van szó, elég sajnós hogy a

idejüket, a helyett hogy népük érdekében munkálkodnának.

Bokri Szevér úrral folytatott ezen beszélgetést írásban foglalva azon feltétellel irtam alá, hogy az csak magánhasználatra szolgálhat és nyilvánosságra nem hozható.

Kristóffy József s. k.

Traducere:

In 16 Ianuarie m'am prezentat la locuinta din Buda Strada Paula a dlui Iosif Kristoffy, consilier intim, fost ministru de interne, deputat dietal si am cerut dela dñsul deslusiri la intrebarile mai jos insirate:

Excelenta Sa a avut amabilitatea sa raspunda precum urmeaza la intrebarile puse din partea mea:

Am venit la Excelenta Voastra dintr'o incredintare delicata. Dar inainte de a o expune sa mi permitiesi o intrebare:

— Cunoasteti Excelenta Voastra pe Octavian Goga?

— Il cunosc: A fost pe la mine inainte cu un an si jumătate sau doi ani, a stat pe seamanul pe care sezi din vremea.

— Ce infatisare are acest Octavian Goga?

— Inalt, brunet, fata putin uscățivă, marcată. Are mustata neagră.

— Poate să fie o greșală în ce privește persoana, deoarece Goga nu e acela pe care îl descrieți Excelenta Voastră.

— Se poate. Dar respectivul s'a dat drept Octavian Goga.

— Si ce-a vorbit acest pretins Octavian Goga cu Excelenta Voastră?

— A venit la mine să-mi ofere un cerc din comitatul Aradului, dacă-mi aduc bine aminte cercul Iosășelului, zicând că va costa cel mult 20.000 cor.

Avea și dñsul informații că nu m'au candidat în cercul Bocsei, și desaproband acest lucru, mi-a spus să candidez în cercul Iosășelului.

— Altceva n'a zis?

— Nu.

— Ați tratat Excelenta Voastră de mai multe ori cu acest Goga?

— Nu. L'am văzut numai atunci o singură dată, și și atunci n'am vorbit despre alt lucru.

— E udevărat, Excelență, că acest Octavian Goga s'ar fi prezentat la Excelenta Voastră în vremea, când șefii comitetului național român erau în tratative de pace cu guvernul și v'ar fi spus următoarele Excelenței Voastre, care ați avut un rol de mijlocitor între guvern și comitetul românesc:

Elementele tinere ale partidului sunt nemulțămite cu oamenii din comitet, și guvernul în loc să trateze cu șefii de până acum, cari nu sunt vrednici de încredere, ar trebui să caute legături cu grupul ce stă sub conducerea dñsului (a lui Goga), atât din punct de vedere democratic cât și a votului universal.

— Nici un cuvânt nu-i adevărat. El mi-a oferit cercul Iosășelului. Asta a fost toată conversația noastră.

— Excelenta voastră Vă mai aduceți aminte, că eu am fost la Excelenta Voastră, pe la sfârșitul lunii Iulie 1910, așador, destul de târziu după alegeri, rugându-vă să bñmeriți a interveni în favorul meu deadreptul în cabinetul imperial pentru d'ni mijloci o grațiere în procesul meu de presă?

— Cum să nu mi aduc aminte.

— Nu cumva mă confundati pe mine cu Goga?

— De unde?

Doar te cunosc foarte bine d-le Bocu, de mai multă vreme. Cum te-ai putea confunda? Imi aduc foarte bine aminte când ai fost la mine în cauza procesului de presă.

Cumose de altfel întreagă afacerea asta. Nu-i așa, că este vorba de conflictul dintre Alexandru Vaida și Octavian Goga. E destul de regretabil, că domni români își petrec vremea cu astfel de chestiuni personale, în loc să lucreze în interesul poporului lor.

Această conversație avută cu d. Sever Bocu o fixez în scris și o subscriu cu condiția că e numai pentru trebuință particulară și să nu fie dată publicității.

Kristóffy József.

III.

Nyilatkozat.

Mai napon megjelenvén nálam Goga Oktavián író, Octavian C. Tásláuanu, a román közművelődési egyeslet titkára és Dr. Kozmutza Béla orvos kíséretében. kijelentem, hogy Goga Oktavián urat eddig nem láttam és vele soha semmiféle politikai tárgyalásokat nem folytattam.

Igaz, hogy az 1910. évi választások alkalmával megjelent nálam egy bizonyos egyén aki Goga Oktaviánnak adta ki magát és egy aradmegyei kerületet, ha jól emlékszem a jászahelyin, ajánlotta fel azt mondván, hogy legfeljebb 20.000 koronába fog kerülni és helytelenítette, hogy a boksi kerületben nem kandidáltak.

Ezen állítólagos Gogával, ki magas termetű és kinek barna, kissé szikár pregnáns arczkifejezése és fekete bajusza van, egyébről nem beszéltem és így a nekem tulajdonított más állítások nem felelnek meg a valóságnak.

Magánhasználatra aláírom.

Budapest, 1912 évi január 12-én.

Tanuk: Magánhasználatra aláírtam:

Oct. C. Tásláuanu s. k. Kristóffy József s. k.

Adalbert Kozmutza s. k.

Traducere:

Presentându-se astăzi la mine d. Octavian Goga, scriitor, însoțit de dñii: Oct. C. Tásláuanu secretarul Asociației culturale române și Dr. Albert Cosmutza medic, declar că pe d. Octavian Goga până acum nu l'am văzut și că n'am avut cu dñsul nici un fel de tratative politice.

E adevărat, că în anul 1910 pe vremea alegerilor s'a prezentat la mine un oarecare individ, care s'a dat drept Octavian Goga și mi-a oferit un cerc din comitatul Aradului — dacă imi aduc aminte al Iosășelului, — spunând că va costa cel mult 20,000 coroane; și a desaprobat că nu m'au candidat în cercul Bocsei.

Cu acest pretins Goga, care e de statură înaltă și care are față brună puțin uscățivă, expresiune a feții pregnantă și mustată neagră, n'am vorbit despre altceva și astfel alte afirmațiuni atribuite mie nu corăspund adevărului.

B u d a p e s t a, 12 Jan. 1912.

Kristoffy József m. p.

Martori:

Octavian Tásláuanu m. p. Ad. Kozmutza m. p.

* * *

Documentele originale se află în posesiunea mea. Apelez la sentimentul de cavaleriesm și la onorabilitatea publicisticii noastre să înregistreze aceste documente.

Sibiu, 24 Ianuarie 1912.

Octavian Goga.

Situația contelui Aehrenthal. Ziarul „Neue Freie Presse” scrie următoarele: După ce speranțele legate de petrecerea contelui Aehrenthal, ministrul de externe, la Semmering nu s'au împlinit și sănătatea nu i-s'a ameliorat, contele Aehrenthal va simți poate în timpul cel mai scurt necesitatea de a se retrage definitiv.

„Tagblatt”-ul din Praga află de altă parte din Viena că e absolut cert de acum că ministrul de externe nu va lua parte la ședințele delegațiilor. În chestia demisiei lui, monarhul va lua în zilele cele mai apropiate o hotărâre definitivă.

În cercurile politice din Viena se crede că situația contelui Aehrenthal e sdruncinată pe deplin și plecarea lui se așteaptă cu neastâmpăr.

*

Delegațiile. Se anunță din Viena: Delegațiile vor fi convocate numai după 15 Martie n., după ce tipărirea proiectului bugetului comun nu se poate termina înainte de sfârșitul lunii Februarie, iar guvernul comun dorește ca să distribuie delegațiilor tipăriturile cel puțin cu două săptămâni înainte de întrunirea delegațiilor.

Spre știință.

Primum la redacție următorul

Comunicat

Subsemnatul C. Stere, în fața conflictului dureros dintre d-ii Al. Vaida-Voevod și Octavian Goga, în virtutea vechilor noastre legături, mi-am permis o intervențiune amicală spre mijlocirea unei *depline lămuriri* a conflictului, și dacă se va putea, aplanarea lui. În acest scop, le-am cerut, cu toată stăruința la care imi dă dreptul o vechie prietenie, să accepte mijlocirea mea amicală, iar pentru moment să înceteze orice luptă și polemică dintre ei.

Rezultatele acțiunii de față le voi comunica la timp publicului și, bine înțeles, în caz de nereușită a mijlocirii mele, fiecare parte își va recăpăta o deplină libertate de acțiune. Dar până atunci rog din tot sufletul atât presa română cât și pe prietenii părților să înceteze orice comentarii și discuțiuni în această chestiune. C. Stere.

Aprecind dorința distinsului bărbat care este d. C. Stere, declarăm că deși astăzi eram hotărâți să lămurim deplin lumea românească asupra incidentului Goga-Vajda, totuși vom tăcea încă câteva zile. Facem aceasta cu toate că în organul autorizat de astăzi, care încă a trebuit să știe despre intervenția dlui Stere, se publică telegrame menite să influențeze opinia publică, se fac comentarii injurioase și pline de calomnii la adresa dlui Goga și a noastră.

Cetitorii noștri și ori ce om cinstit vor ști să cetească în actele pe cari le publică d. Goga în fruntea ziarului nostru, iar cât privește pe imorali și bandiți, ei mai pot trăi cu calomnia încă vreo câteva zile.

Acelaș cântec vechiu. În ședința de ieri a Camerei a răsunat iarăși un glas în favoarea votului universal. Deputatul Beck Lajos, aderent al curentului democrație ungurese a spus următoarele păreri:

În Ungaria, nu ca în statele din Apus, parlamentul e rob al forței coroanei și redus la importanța unui mecanism dirijat de această forță. Ca parlamentul să-și poată cuceri toate atribuțiile, trebuie ca el să fie expresia fidelă a opiniei publice. Aceasta numai prin introducerea votului universal se poate. Adevărat că merită toată considerația rezervole ce trebuie să ne facem dacă ne gândim la „naționalități”. Dar ungerii au o covârșitoare superioritate materială și morală față de naționalități și chiar dacă ar fi să intre în parlament 40 de deputați naționaliști, ei pot fi înfrânți prin introducerea unui regulament intern potrivit. Votul universal va deschide porțile parlamentului și pe seama socialștilor. Socialștii însă, în timpul din urmă încep să bată în corzi mai puțin stridente și cu timpul se vor încadra de voie de nevoie și ei în cadrele statului clădit pe temelii burgheze. De altă parte statul național maghiar, numai primind pe de-a'ntreregul ideile democratice poate să înflorească, căci ideile democratice se vor potrivi și ele cadrelor statului național.

Ședința Camerei. S'a continuat și în ședința de azi discuția apropriației. Ca și ieri, la deschiderea ședinței abia au fost de față 20 de deputați. Discuția se va continua mâine.

Un protest.

Onorată Direcțiune,

Revoltat de felul cum publică „Gazeta Transilvaniei” procesele verbale ale juriului, intenționând prin aranjarea de adnexe în textul procesului verbal și prin alegerea diferitelor tipuri de tipar să zăpăcească publicul cetitor, protestez, ca fost membru al juriului, în contra acestui procedeu.

Îi stă în voie fiecăruia să-și tragă consecințele, cum îi place, din materialul adunat de juriu; să critice cum îi place, atitudinea părților interesate, ori ai foștilor membri ai juriului; să-și completeze datele: să explice cele întâmpinate etc.; dar nu se poate permite nici un fel de denaturare, nici prin sublinieri, nici prin tipar tendențios, a actelor unui juriu, mai ales nu, când se tratează de cinstea unui om, iar nu de chestie curat politică.

„Gazeta Transilvaniei” face rău serviciu comitetului nostru prin un astfel de procedeu, stârnind disgust și la aderenții politici ai acestuia. Sunt în drept să o afirm această, fiindcă, deși bărbat de încredere al dlui O. Goga, nu i-am fost prietin politic, dar în chestii de cinste nu fac deosebire după roluri și vederi politice.

Vă rog să publicați scrisoarea aceasta, care am trimis-o și „Gazetei Transilvaniei”, „Românului” și „Telegrafului Român”.

Sibiu, în 24 Ianuarie 1912.

Cu deosebită stimă

Dr. Lucian Borcia.

Scrisori din București.

După turburările de Duminecă. — Un exces de zel. Telegramă oprită. — Cuceritorul steagului dela Grivița. Cei cari petrec.

București, 10 Ianuarie.

Capitala este încă sub impresia celor petrecute Duminecă după întrunirea opoziției unite. Se discută cu aprindere diferitele faze ale manifestației, la care nimeni nu se aștepta. De dimineață spiritele păreau așa de liniștite. Nimeni nu se aștepta la spectacolul, care a avut loc după orele patru. Atacul violent dela clubul conservator, focurile de revolver, paturile de pușcă primite, ca de obicei, mai mult de curioșii cari formează cortajul în asemenea ocazii, au fost o surpriză pentru toți, cari au asistat la discursurile rostite de fruntașii opoziției.

Presă discută acum cauzele surescitării, cari au dat ocazia scandalului. Acuzările sunt reciproce. Ceeace este adevărat e că liniștea s'ar fi putut face și fără a recurge la mijloace violente. Și ceea ce este îngrijitor e nu cumva evenimentele de Duminecă să fie numai preludiul patimilor ce elocotose și cari așteaptă să izbucnească.

Ziarele guvernamentale asigură că guvernul se simte destul de puternic spre a nu se intimida de nici o amenințare. În ultimul consiliu de miniștri s'a luat hotărârea ca nici un membru al actualului cabinet să nu accepte o soluție tranzitorie, cum ar fi formațiunea unui cabinet de tranziție, membrii guvernului înțelegând să rămână bloc în ori ce situație. Față de această hotărâre, toate șvonurile despre o remaniere cad.

Un om inteligent trebuie să fie dl. șef al telegrafului din București. Telegrama adresată „Tribunei” prin care se relatau lucrurile petrecute Duminecă după întrunire n'a fost expediată. Textul acestei telegrami era: „După întrunire, intervenit armata, 62 răniți. La opt ore

după prezentarea telegramii primise următorul avis: „Avem onoarea a vă face cunoscut că telegramii d'voastră Nr. 2494, cu destinațiunea „Tribuna” Arad, nu i-se poate da curs, decât în cazul când veți specifica pentru ce anume a intervenit armata, numărul exact al răniților cel arătat nefiind adevărat”.

O telegramă cu asemenea specificări costă prea mult, domnul meu și cred că sunt destul de mari jertfele pe cari ziarul le face ținându-și unu, sau mai mulți corespondenți, cari să informeze publicul din Ardeal despre cele ce se petrec în țară. Cât pentru numărul răniților, — acesta este, pe care l-au dat toate ziarele, exceptând pe aceia, cari, nevoind să se arate cu capetele sparte, s'au dus frumusețea.

Nu știu ce însemnează această cenzură. Și nu cred că d. Verzea să aibă cunoștință despre acest fapt. Cu ocazia luptei ce s'a dat la 1906 pentru apăsarea limbii românești, ziarelor maghiare li s'au expediat de către corespondenții lor telegrami, cari ne făceau direct canibali. Dacă aveam prudența să redactez telegrama în ungurește, se expedia. Nu? Așa însă ne-a fost dat să înregistrăm un exces de zel față de un ziar românesc. Și zelozilor să le fie de bine.

Colecta începută pentru veteranul Grigore Ioan, care a luat steagul cel verde din mâinile Turcilor, în lupta dela Grivița, a dat prilej la o interesantă discuție. Unii afirmă că nu Grigore Ioan ar fi cuceritorul steagului turcesc, ci un alt sergent, anume Grigore al Lucăi. Maiorul Candiano Popescu n'ar fi avut atunci, în zilele acelea de glorie, alt rol, decât acela de a fi prezentat steagul, care nu a fost cucerit de soldații din batalionul său, superiorilor, și de ad fi adus ulterior la București.

Prețioase informații da în această privință d. Ciureu, care în acele vremi se afla pe câmpul de război, în calitate de corespondent al câtorva ziare. Dsa afirmă că nu se știe exact cine este acela care a pus mai întâi mâna pe steagul turcesc, în orice caz n'a fost un soldat din batalionul lui Candiano Popescu și, dacă Grigore Ioan a servit în acel batalion, atunci nu el este cuceritorul steagului.

Firește, discuția interesează pe unii din punct de vedere istoric, pe alții din alte considerațiuni. Un fapt însă rămâne: Că acel steag a fost smuls din mâinile ostașilor turci prin vitejia Românilor. Și acesta este un fapt, cu care se pot mândri generațiile viitoare.

Că cine-i adevăratul cuceritor la ce ne-am mai bate capul? El a fost un soldat român. Numele puțin interesează. Numească-se el Grigore Ioan sau Grigore al Lucăi, faptul în sine rămâne în aceeași strălucitoare glorie.

Și, în timp ce într-o anumită lume se discută cu aprindere adevărul, se dau lupte pentru principii sau interes, mai este o altă lume, care duce zile albe. E sezonul balurilor și al petrecerilor de tot felul. De o parte cea mai înordată preocupare față de anumite chestiuni, de alta bătaia grozavă de cap pentru aflarea de noi figuri la cotliioane.

De o parte mizeria și grija zilei de mâine, de alta luxul și risipa de vreme cu cele mai detestabile nimicări. În timp ce în salele de întruniri se rostesc cuvinte mari, se aduce în discuție siguranța și viitorul țării în fața evenimentelor ce pot avea loc la primăvară, în saloanele de bal e lumină, e lipsă de grijuri și doar o singură preocupare: Nu cumva costumul cutărei simandii eose persoane să fie mai chic.

În aceste zile se „manifestează” și Bucureștii care petrec.

Correspondent.

Din Bucovina.

Convocarea dietei. — Obstrucție în consiliul comunal.

Cernăuți, 9/22 Ianuarie

Se știe că dieta Bucovinei urma să fie convocată în Ianuarie.

Convocarea nu s'a făcut însă, din cauza că guvernul provincial a prevăzut ședințe furtunoase, cari vor fi provocate de deputații români, în rândurile cărora domnește desbinarea, și cari combatându-se cu înverșunare în dietă, lucrările de legislațiune ar fi stinghinite.

S'a crezut că spiritele se vor calma și că deputații români vor face posibilă convocarea dietei într'o seartă sesiune pentru a se vota legile cari reclamă urgență absolută.

Cearța între deputații români devenind însă mai acută, convocarea dietei pare și acum pusă la îndoială.

Noul guvernator al Bucovinei, contele de Meran, va invita pe șefii partidelor pentru a se informa de starea lucrurilor. Se crede că el va influența în favoarea unei împăcări a beligranților, pentru a asigura o sesiune liniștită.

Desbinarea în lagărul Românilor s'a transplăutat până și în clubul român din consiliul comunal din Cernăuți.

Fiind la ordinea zilei alegerea reprezentanților naționali în consiliul școlar grădănesc, clubul român a ținut o consfătuire, la care s'a decis numirea doctorului Catlăreine ca reprezentant al Românilor în consiliul școlar.

În ședința consiliului comunal, consilierul Scalat, — care aparține partidului democrat, — a făcut declarația că, candidatul românilor este Drul Hastiuc, contestându-l pe d. Catlăreine.

S'a născut un tumult, căci Drul Catlăreine a protestat în contra atitudinii dlui Scalat, numindul scandalagiu și rugând pe primar să-l cheme la ordine.

D. Scalat a cerut amânarea alegerii delegatului român până ce clubul român va ajunge la o înțelegere deplină asupra acestei alegeri.

D. Scalat fiind apostrofat de către adversarul său politic, Drul Catlăreine, el a început să facă obstrucțiune în toată regula, ținând un discurs în limba română.

Primarul îl intrerupe, zicând că neînțelegând româneste, nu poate controla dacă n'a deviat dela chestie, rugându-l să vorbească neutește.

D. Scalat spunea că nimeni nu-l poate opri să se servească în vorbirea lui de limba română, al cărei uz este garantat de legile fundamentale ale statului.

Oratorul român a continuat să vorbească o oră întregă în limba română, împedecând astfel alegerea reprezentantului care nu i fusese agreabil.

Dupa multe intervențiuni, d. Scalat a încetat discursul de obstrucțiune, acceptând soluțiunea propusă de consiliul comunal, ca alegerea să se amane până ce în clubul român se va ajunge la o înțelegere deplină asupra persoanei care va avea să reprezinte pe românii în consiliul școlar grădănesc.

AVIZ.

Abonații cari nu și-au reînnoit încă abonamentul sunt rugați prin aceasta să binevoiască a-l reînnoi cât de curînd ca să nu fim siliți a le sista expedarea ziarului. Restanțierii sunt rugați să plătească și restanța de abonament.

Adm. „Tribunei”.

Rétay și Benedek

întreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decōrare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 59. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare, amvoane, presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Cronică literară.

Cum s'a stricat limba românească?

De Dr. Al. Tălășescu.

Cap. V.

Rătăcirea limbei în Biserică, Medicină, justiție etc.

D. Lahovary consacra un capitol deosebit pentru greșelile limbei în Biserică, Medicină și alte instrucțiuni. Era poate mai avantajos pentru studiul dsale, dacă termina înainte de a începe Cap. V., în care chiar la început se combate pe sine însuși.

Am demonstrat în capitolul premergător că d-sa repudiază cuvântul „infect” și „a infecta” înlocuindu-l cu „a imputi”, deși la pag. 14, adică mai înainte de a ajunge la acest cuvânt în vocabularul dsale, se ferise să zică: „vedem imputind repertoriul Teatrului Național”. Acum însă — după polemice, zice la pag. 37: „căci mare ne este mahnirea văzând cum dela o vreme înceace boala, care a infectat cultura românească a început să molipsească și Biserică și voi zice cu scriptura: „Tu ești sarea pământului, iar de se va imputi sarea, cu ce se va săra?”

Acesta este izvorul filologic unde cuvântul „infecta” este exprimat prin „imputi”, și deci d. Lahovary s'a crezut în drept de a cere înlocuirea pretutindeni a infecției cu imputire. Cu toate acestea d-sa n'a zis: „a imputi cultura românească”. De ce? Fiindcă d-sa nu crede în cuvântul evangheliei pe care îl propagă cu atâta emfază.

În ori ce caz chiar dacă d-sa nu este de părerea mea, eu cred că expresiunea din ss. Scriptură „se va imputi sarea” este o sărăcie de cuvinte a traducătorului de pe timpuri, când infecția nu era cunoscută cu alt mijloc decât cu nasul. Deci pentru acea sărăcie a traducătorului să renunțăm pentru totdeauna de a ne îmbogăți limba?

Podoabă nu se poate înlocui întotdeauna ornamentul, precum cere d. L. Podoaba se referă în special la vestimenta, sau la tot ce ne înfrumusează pe noi, pe când ornamentul privește în special arhitectura, arta sculptată, sau arta industrială. Podoaba este cuvânt slav, de pe când arta occidentală nu venise la noi. Ornamentele, arabesemile, decorurile ne au sosit din țări neolatine și mai bine să le zicem așa decât pe nemțește: smucuri, puțului cum le zice Românii din părțile nemțești, cu toate că și ei au cuvântul podoabă, dar nu-l găsesse special pentru lucrurile noi, ce vin din Apus.

Întotdeauna vom zice și de aici încolo dragei noastre: „Tu ești podoaba casei mele!” fiindcă podoaba este ceva ce ascunde un corp viu, care, pe lângă frumuseța ei, te și încălzește, pe când de voi spune „ornamentul casei” aș înțelege o statuie, ceva sculptat, neînsuflețit, vrednic de admirat, dar care totuși te lasă rece.

Duhul sfânt. Domnul L. crede că este „o primădie” pentru credința poporului, un păcat, „o întunecare a credinței poporului” să înlocuim duhul cu spirit.

Când se ridică o chestiune așa de gravă, fără voie te pune pe gânduri, dar dacă auzi și argumentarea dlui Lahovary trebuie să rizi: d-sa are teamă ca poporul să nu confunde cuvântul spirit cu acel al băuturilor spirituoase! Ce idee! Apoi dacă am voi să mergem pe asemenea cărări domnice, putem și noi întreba: Nu zicem dub necurat? duhoare? Nu zicem: „Dohorea rachiul din el!” ba chiar și „tutumul” vine prin mijlocirea tureului, „duban”.

Așa dar precum sunt spirturi dela spirit tot așa sunt și mai multe feluri de duhuri și duhuri, pentru aceea a și trebuit să i-se alătore calificativul sfânt (sau mai bine zis sânt).

Cuvântul duh (în afară de cel sfânt, care este ceva de neînțeles pentru popor) în înțelesul popular este suflarea care iese din plămâni o-mului, nu însă și aceea care intră, firește că acest duh nu prea miroasă bine, mai ales după mâncare de ceapă și aiu (usturoiu), sau la bolnavii de piept. De aci derivă cuvântul duhoare, aer in-

fect. Astfel în concepțiunea populară trebuie să punem numai decât calificativul „sânt” (sfânt) pentru ca duhul întocmai ca și spiritul să nu ia un înțeles cu totul nebiblic.

Eu nu insist ca să izgonim numai decât pe „duhul sfânt” din biserică și să-l înlocuim cu „spirit”, fiindcă am deplină convingere că cu timpul toate duhurile vor dispărea din limba română împreună cu toate cuvintele slave introduse prin biserică. Indată ce dela Matei Basarabul și Vasile Lupu limba slavă a încetat să fie pentru noi limbă sacră și Românul a început a fi ascultat de Dumnezeu în rugăciunile sale și pe românește, toate cuvintele slavonești din limbă au devenit străine pentru inimă noastră, toate înțelesurile cu cari au venit preoții străini la altarul nostru se evaporază din sângele nostru daco-român și nici decât slav. Ceea ce dorește cu insistență, să nu introducem duhul, în loc de spirit în literatură!

Sanctitatea Sa în loc de Sfinția Sa. Nici una nici alta. Adevăratul Român nu pronunță pe „f” ci zice corect: **Sânția Sa** întocmai cum zice: Sânta Maria, Sânt-Petru, Sânt-Medru, Sânt-Aua, Sânt-Vasii, Sânt-Jorj, Sântziana etc.

Pentru ce să înșurim dar limba noastră cu acel „f” care n'are ce căuta la noi, după cum nu mai putem reveni la „c” din „sanctus” latin? Noi nu suntem slavii, nici nu suntem creștinizați de către ei, ci numai terozizați ca să adoptăm limba lor, una din cele patru limbi sacre de pe timpuri (ebraică, latină, elenă și slavă). Am arătat aceasta la începutul acestui studiu și ori ce Român trebuie să fie pătruns de importanța ei.

„Sfântul” nostru alterat din „sânt”. Literații și poeții noștri se luptă grozav cu oficialul „sfânt” pe când poporul în limba lui armonioasă și-a păstrat pe vechiul „sânt”, deoarece el numai pe a acesta îl înțelege cu adevărat.

Negreșit că d. Lahovary este de partea oligarhiei, dar eu am convingerea că democrația neamului românesc trebuie condusă în sensul conștiinței naționale care are de bază originea noastră românească și nu selăvia bulgară.

Comunicare, împărtășire, grijanie. Curios, că d. Lahovary cunoaște comunicare numai prin Corpul Portăreilor, sau acea a căilor de comunicație și nici idee n'are de „Sânta cuminecătura”! „mă cuminec”. Acesta este cuvântul cel mai vechiu și mai special pentru adevăratul înțeles a împărtășirii cu Sânta Taină. Dar ne putem împărtăși și de altceva, tot astfel și grijania este îngrijirea sufletească dar nu poate exclude pe și mai vechea „cuminecătura”. Trebuie să constat de data aceasta o nouă varietate de manie: neologomania de care suferă filologo-literații noștri, cari ne studiind bine limba românească văd în toate cuvintele cu formă, sau rădăcină latină un neologism. Pe când colo ei sunt neologi!

La pag. 56 d. Lahovary citează „lamentarea” sau să-i zicem pe placul dsale „tânguirea” mamei la pierderea copilului său despre care zice scriptura: Vai de câte ori mamele își bat țitele și zic: O prea dulce și prea iubite fiule! de ce nu vorbești cu maica! iar preoțimea mai modernă înlocuind nu știu de ce, cuvântul țitele cu acela de piept. Dacă d-sa nu știe, să-i explicăm: Țita este numai o parte a organului care fabrică laptele, este numai partea proeminentă a simului (la vite ugerului). De regulă sinurile mamelor sunt foarte dezvoltate și ocupă aproape întregul piept. O mamă desperată nu va căuta să-și lovească numai sfărcurile, ci va lovi în plin piept. Această lovire în piept este un obicei vechiu jidovesc, care la poporul nostru nu este la modă. Preotul o fi cetind astfel în cartea lui tradusă, dar mama românească în desperarea ei nu-și bate pieptul, ci-și frînge mâinile, se bate cu pumnii în cap, își smulge părul: cu atât mai puțin își bate țitele.

Atunci de ce atâta desperare pe d. Lahovary că se strică limba românească Mai e și o chestiune de bună cuviință: Țitele sinurile femeii, sunt niște anexe ale organelor genitale și preoții noștri vor să fie decenti la ori ce ocaziune.

Smerit, umilit. Ce? La pag. 57 d. L. vrea să pretindă că umilit, umilire, umiliță sunt neologisme și că trebuie să rămânem numai cu smerenia? Apoi nu vede d-sa că acest cuvânt slavon n'a putut să fie întrebuit în afară de biserică și de viața robită. Românul liber uiciodată nu zice: „nu mă pot smeri înaintea străinului” ci va zice întotdeauna „nu mă pot umili”?

Disparind domnia slavă și emancipându-ne de limba sacră slavă și de cea a cancelariei (oficioase) tot slavă, am început și noi a nu mai fi popor atât de smerit și când cineva totuși voia să ne umilească, a făcut numai decât cunoștință cu virtutea românească redesteptată cu vigoare puternică. Relativ la cuvântul smerenie d. Lahovary se teme că pierdem „comoara neprețuită nu numai a credinței, dar și a limbei strămoșilor noștri”. Sărmani strămoși! Cine va răsbuna suferințele voastre dacă toți strănepoții vor cugeta și vor simți ca d. Lahovary?

(Sfârșitul va urma).

Răfuiala mea cu d. Vasile Goldiș.

„Amicus Plato, sed magis amica Veritas”.

Cuvânt înainte.

Reintors din concediu abia de câteva zile, grăbesc a mă achita de promisiunea făcută. Mărturisesc din capul locului că, am rămas incremenit în fața potopului de insulte cu cari m'a îngrămădit „Românul”, organul oficios al partidului nostru național și directorul aceluia organ d. Vasile Goldiș. Lumea nepreocupată, cunoscutii și prietenii mei se vor întreba împreună cu mine, prin cari fapte ale mele mi-am atras asupra capului năpraznică mânia a organului autorizat și m'au făcut vrednic de insultele ce mi-s'au adus?

De unsprezece ani muncesc în viața practică într-unul din cele mai grele posturi. În restimpul acesta scurt, dar din nefericire bogat în atentate asupra instituțiilor noastre de cultură națională, am muncit așa în tăcere, apărînd zi de zi interesele generale ale bisericii și cele particulare ale învățătorilor confesionali. — Deși funcționar cu leafă modestă sprijinesc cu obolul meu aproape toate instituțiile românești. Am luat parte — după putință — la toate acțiunile culturale-naționale. Nici măcar umbra unui păcat săvârșit față de neamul meu nu-mi apasă conștiința. Față cu unii dintre membrii din comitetul partidului național, am cea mai desăvârșită stimă, cu cei mai mulți sunt în relații bune, iar cu unii chiar în relații de prietenie. Așa cred eu.

Din ceata așa numiților „otești” n'am făcut parte. Asta o știe Sibiul întreg. (Gruparea de azi dela revista „Luceafărul” nu e identică cu „otești” de olimioară. Din gruparea aceasta fac parte și consider pentru mine de mare cinste faptul acesta). În cearta celor două grupări dela Arad nu m'am amestecat. Din așa zisa „acțiune de preeminere” nu-mi pot revendica nici un șir. La locul acesta tin să fac o mărturisire pe cuvântul meu de onoare: În „Tribuna” dela Arad în curs de 15 ani, adică dela întemeierea ei începînd, n'am scris nici o literă, până în August 1911, când d. Octavian Goga mi-a publicat serisoarea ce i-am adresat în cauza cu d. Siegescu.

Cu toate acestea d. Vasile Goldiș nu se sfiește a scrie în „Românul” că mai anul trecut umblînd prin București injuram pe Goga, iar reintorcîndu-mă acasă „mă pupam (pfui) cu oțeliții și scriam minciuni la Tribuna!” — Cu mintea mea nu pot înțelege cum poate un om de poziția dlui Goldiș să pună negru pe alb neadevrări atât de sfruntate! Da, la București am fost adeseori, mai pe urmă în Ianuarie 1911. Aproape totdeauna aș fi putut să conviu între alții, și cu dnii A. C. Popovici și d. Ion Scurtu. Aceștia le-am spus așa: Octavian Goga e de bună credință. Asta mai presus de ori ce îndoială. În zilele proxime vine la București. Chemăți-l vă rog între patru ochi, dați-i cea mai mică probă despre „tradare” și vă asigur, că el din clipa aceea părăsește corabis „Tribunei”. D. O. Goga a fost la București, a convenit cu domniile respectivi, și s'a reintors acasă, cum s'a fost dus. Atâta parte am eu în cearta celor două grupări. Ba, am mai făcut ceva. După adunarea comitetului, ținută la Cluj în Martie 1911 zile și luni întregi am stărut pe lângă d. Goga să se retragă de pe arena luptelor politice baremi pe un interval de o jumătate de an. Durere, nu mi-a succedat. Broșura dlui medic A. Vaida a turnat olei pe foc. Din constatările aceste fragmentare bazate pe adevăr rezultă, că tot deauna și între ori ce împrejurări mi-am îndeplinit conștientios datorința

mea de Român adevărat. Cu toate acestea organul autorizat al comitetului național „Românul” se năpustește asupra mea „cu o furie canibalică” — îmi scrisese un prieten, — gratificându-mă cu unele mai murdare epitete. Aștept dela comitetul național satisfacție pentru insultele ce mi-s-au adus în organul său autorizat.

Bine vor zice unii: n'ai avut nimic cu comitetul partidului național, dar ai avut ce ai avut cu d. Vasile Goldiș, directorul ziarului autorizat.

Să admitem pe un moment, că așa fi avut ceva cu d. Vasile Goldiș. Întreb însă: de când d. V. Goldiș e identic cu comitetul partidului național? E ziarul „Românul” monitorul oficios al comitetului, sau e organul personal al dlui Vasile Goldiș? Are d. V. Goldiș procură dela comitetul național cu drept nelimitat, ca pe toți aceia, cari s'ar atinge de sacrosanctitatea sa să-i terfelească în organul oficios, fără a lua vre-o răspundere pentru aceasta? În punctul acesta e plângere generală, deci comitetul e dator să lămurească chestiunile aici atinse.

Iar acum să trec la daravera mea proprie cu d. Vasile Goldiș. Dsa susține că eu l'as fi calomniat. D. V. Goldiș e în grozavă rătăcire. În viața mea nimie n'a fost mai străin sufletului meu decât calomnia. Publicul cetitor, răbduriiul nostru public românesc, care a vădit ieșirile pătimase ale dlui Goldiș cu litero cât pumnul, să binevoiască a petrece cu luare aminte cele ce voi spune mai la vale și apoi să rostescă o judecată nepărtinitoare asupra noastră.

Din expunerile mele obiective, drept recomensă, în loc de invective la adresa temutului meu adversar, va afla poate și unele lucruri interesante, până acum ne date publicității.

1. *Cazul cu d. Siegescu.* În restaurant e următorul: Un preot de ai noștri dintr'un sat săcuiesc (numele nu împoartă) a fost caterisit la gazeta pentru faptul, că a luat parte la o petrecere ingurască. Pornind dela cazul cu decapitarea acestui preot necăjit, d. O. Goga a scris în „Tribuna” un articol principal intitulat „Morală celor mici” năzuindu-se a dovedi că noi Românii față de greșele celor mici suntem grozav de riguroși, iar față de păcatele celor mari, ducem iertarea creștinească la cele mai extreme margini. Pentru dovedirea tezei sale d. Goga a înșirat vre-o câteva exemple practice între cari a pomenit și de cazul dlui V. Goldiș cu d. Siegescu. Se zice, că d. V. Goldiș cu prilejul unei inspecțiuni a pedagogiei noastre din Arad din partea comisariatului ministerial Iosif Siegescu, l'ar fi numit pe acesta al doilea George Lazar pentru serviciile ce aduce școlai române, și în consecință — neamului românesc întreg. Cazul acesta se povestește și se comenta pretutindenea. Era notorie. D. V. Goldiș răspunde dlui Goga într'un articol violent în care față de cazul cu Siegescu zice, că O. Goga pentru a-l calomnia „s'a scobarit în undele murdare ale minciunei”. Eu, unul din cei mulți, care am auzit din gura dlui Siegescu întâmplarea aici povestită, m'am simțit dator, nu numai sentimentului meu de prietenie care mă leagă de O. Goga, dar mai ales iubirii mele de adevăr, ca să elarific chestiunea controversată. Am crezut să-i fac și dlui Goldiș un serviciu dându-i ocaziune să risipească o bănuială ce plutea asupra dsale. Natural, că procedura celor mai mulți, cari șoptesc nuanași dela om la om, iar când îi prinzi de mâneacă ciulese din urechi și se retrag în văgăună e mai rentabilă, decât să spuie adevărul pe față și apoi să-ți vezi numele tipărit la gazetă, garnisit zi de zi nu toamăi cu celea mai grațioase epitete ornante. Eu însă de dragul adevărului, am preferit ceea din urmă și i-am adresat dlui O. Goga scrisoarea pe care a publicat-o în „Tribuna” dela 13 August 1911, unde cei curioși o pot citi din nou. Strict după principiul „relata refero” i-am comunicat dlui O. Goga, ceea ce în-

su-mi — între martori — am auzit dela d. Siegescu. D. V. Goldiș a doua zi a declarat la gazetă scurt — că n'a spus lucrul care i-se impută. Foarte bine! Dar pricina e, că după declarația aceeași categorică a dlui Goldiș, d. comisar ministerial Siegescu venind la Sibiu în Septembrie n. 1911 pentru examenele de corigență din nou a confirmat spusele sale anterioare, în ce privește cazul cu d. Goldiș. Mai mult. Protopresbiterul nostru din Săliște, d. Dr. Ioan Lupas l'ar fi întrebat odinioară pe d. V. Goldiș cu mult înainte de izbucnirea certei din Arad, dacă e adevărat, sau ba, ceea ce se vorbește. Și d. Vasile Goldiș a zîmbit pe sub mustață și i-a replicat laconic, dar elocvent: *A fost numai o ironie dle.* Din cele expuse cu cea mai strictă obiectivitate rezultă singura concluziune logică: *Ori a zis d. Goldiș cuvintele, cari i-se impută ori nu le-a zis!* Tertium non datur. Dacă le-a zis d. Goldiș, e moralicește dator să recunoască și apoi e liber să le explice sau să le justifice după convingerea sa. Dacă însă nu le-a zis, d. Goldiș e dator să se răfuiească cu d. Iosif Siegescu. D. Goldiș n'a făcut nici una nici alta; dsa a preferit calea a treia: având ziarul autorizat al comitetului nostru național la îndemână s'a aruncat asupra mea și m'a terfelit în modul cel mai murdar. Înțeleg că e mai ușor a terfeli pe un asesor consistorial decât a-ți recunoaște greșala sau a te răfui cu un comisar ministerial, — da, e mai ușor, dar nu e lucru corect și nu e creștinesc. Întreb acum: Cu ce l'am „calomniat” pe d. Vasile Goldiș?

2. Și acum să trecem la cazul cu d. conte Apponyi. Aici se crede d. Vasile Goldiș mai forte. În proșap cu scrisoarea unui bărbat de stat de talia contelui Apponyi, d. Goldiș crede că m'a zdrobit pe mine smeritul slujitor la altarul Domnului. Adevărul însă nu se poate ascunde sub obroc și eu toamăi prin mărturisirea adevărului voiu dovedi și'n acest caz, că d. Goldiș prin publicarea epistolei din chestiune a pușcat peste țintă, iar mie mi-a făcut o mare nedreptate când mi-a aruncat în față cu atâta ușurință acuza de calomniator. Iată de ce: În Nrul 219 al „Tribunei” dela 19 Octombrie n. 1911 a apărut un articolăș neiscălit, în care autorul anonim spune, că fostul ministru de culte și instrucțiune publică contele Apponyi vorbind ocazional cu un asesor consistorial din Sibiu, s'ar fi exprimat în mod infamant despre d. V. Goldiș, și că i-ar fi dat respectivului asesor consistorial și un mandat care-care pentru a-l comunica dlui V. Goldiș. Articolul anonim din „Tribuna” emprinde chiar între semnele citării mandatul incriminat de d. V. Goldiș și desmîțit ulterior din partea dlui conte Apponyi. Înainte de toate declar pe caracterul meu de preot român, că corespondența din „Tribuna” n'am scris-o eu, nici n'am inspirat-o eu; n'am informat, nici n'am autorizat pe nimenea ca s'o publice. Nu știu cine a scris-o și dela cine și-a tras autorul informațiunile. Nu pot lua deci răspunderea pentru forma și cuprinsul aceluia. Iar intrucât eu as fi asesorul consistorial vizat în articolul din „Tribuna” iată declar, că eu n'am primit dela contele Apponyi nici un fel de mandat pentru a-l transmite dlui V. Goldiș. Prin urmare d. Vasile Goldiș prin scrisoarea contelui Apponyi a infirmat o aserțiune pe care eu în viața mea n'am făcut-o, iar când drept concluzie a voit să lovească în mine, a pușcat peste țintă. Cu aceasta afacerea s'ar părea încheiată. Și totuși nu e încheiată.

D. V. Goldiș îmi va obiecționa că de ce n'am făcut desmîțirea aceasta imediat după publicarea articolului din „Tribuna”? Pentru că nici când și nicăiri nu s'a făcut provocare directă la persoana mea. În Consistorul din Sibiu suntem 27 asesori, 9 preoți și 18 mireni, dintre cari vor mai fi fost și alții pe la Apponyi afară de mine. Dacă d. V. Goldiș dela început m'a bănuțit pe mine ca autor al articolului din „Tribuna”, în loc să alarmeze lumea cu scrisoarea dela contele Ap-

ponyi, mă întreba pe mine fie prin ziarul ce-i sta la dispoziție, fie prin o simplă corespondență, că adevărate sunt cele publicate în „Tribuna” și că primesc răspunderea pentru ele, și-l asigur pe d. V. Goldiș, că imediat dam desmîțirea, pe care am dat-o astăzi și totodată îi comunicam și ceea ce din respect către adevăr și pentru justificarea mea sunt silit să-i comunic acum.

Pentru înțelegerea celorce vor urma deschid o parantesă. Ordonanțele 106, 267-1908, — 144347 1908 și 34003-1909 referitoare la limba de catechizație date din partea fostului ministru de culte și instrucțiune publică d. conte Apponyi Albert, de a cărui „onorabilitate personală” d. V. Goldiș n'are motive să se îndoiască, — au provocat în sufletul întregului neam românesc o adevărată furtună. Consistoarele bisericilor române au protestat în contra amestecului ilicit al guvernului în chestiunea catechizării elevilor noștri, iar presa românească, fără excepție, a luat la goană pe contele Apponyi, ca pe cel mai mare dușman al neamului nostru. Era în vara anului 1909 o mișcare frumoasă și înălțătoare. Eu încă am scris un articol semnat cu inițialele L. T. și publicat în „Telegraful Român” din 2 Septemb. 1909 Nr. 89 sub titlul „Catechizarea” *)

D. V. Goldiș încă va fi scris desigur unul sau mai multe articole în chestiunea aceasta. Între acestea și un articol iscălit și publicat în ziarul slovacesc „Slovenski Tizdenik”, articol al cărui resumat îl dă în traducere românească „Tribuna” dela 5 Septembrie 1909 Nr. 182.

Tenorul articolului era, că d. conte Apponyi prin ordonanțele sale țintește la maghiarizarea bisericii noastre. Reproduc după „Tribuna” următoarea zicere: „Față cu biserica românească ortodoxă politica asta urmărește maghiarizarea ei”.

La rîndul său Congresul național bisericesc în ședința dela 10—23 Octombrie 1909, la propunerea comisiunii școlare, al cărei referent a fost d. Dr. Nicolae Oncu, a luat hotărîrea de sub Nrul 187, hotărîre care s'a publicat la timpul său prin ziar și care hotărîre ulterioară a fost anulată printr'un autograf al Majestății Sale, natural la propunerea ministrului de culte Apponyi Albert, în a cărui „onorabilitate personală”, d. V. Goldiș n'are motive să se îndoiască. Închid paranteza.

Era toamnă tîrzie. Sub cabinetul coaliției trozniau podinele. În ziua de 1 Noembrie 1909 d. ministru de culte, contele Apponyi, telegrafice roagă Consistorul, ca imediat să-i promoveze în original și în traducere maghiară legalizată, concluzul congresual luat în chestiunea limbei de catechizare. Rugarea dlui ministru a fost îndeplinită.

Cu câteva zile mai tîrziu, din încredințarea Venerabilului Consistor arhiepiscopescan m'am prezentat în ministerul de culte pentru informarea referințele în unele chestiuni pendente, între cari mai importantă era chestiunea referitoare la nimicirea unor diplome învățătoresști; ve-o sută de învățători confesionali adecă erau scoși din școală, puși pe drumuri, lipsiți și de dreptul de pensiune după un serviciu de 20 și 30 ani.

În afacerea aceasta de mai multe ori am bătut treptele ministerului. Acum în urmă mi-s'a spus din partea conducătorului de secție, că rezolvarea afacerii cu diplomele învățătoresști dificultate și-a rezervat-o și-și d. ministru de resort. Iată deci cum silit de împrejurări și pentru ocrotirea celor necăjiți a trebuit să dau față cu d. conte Apponyi.

După formalitățile obișnuite m'am prezentat la dînsul Vineri în 5 Noembrie 1909 între orele 11—12 din zi. Am discutat chestiunea diplomelor nimicite și am convenit asupra soluțiunii, care s'a dat afacerii prin ordinațiunea ministerială Nr. 61956—1910. (Dacă în viața mea n'as fi făcut alt lucru bun, decât acesta, și atunci as merita

Funii și articole de funărie se pot cumpăra dela firma

Molnár és Mátrai, mare industrie de articole de funărie în Timișoara-Fabric.

Magazinul și biroul: Séna-tér. 1. Domiciliuși fabrica: Klapka sor 2

Are în depozit și vinde cu prețuri extraordinare de ieftine: saci de in, cânepă, urzică. Scoarțe din țesătură de in, impenetrabile, saltele și sfoară de legat altoii, precum și alte sfori la diferite mașini. — Trimitem cu plăcere mostre și lămuriri. Cumpărătorilor vechi le dăm rabat. Comandele se execută prompt.

să fiu eruat de insultele dlui V. Goldiş și ale organului autorizat al comitetului nostru național). După aceea l'am întrebat:

— Ați primit Excelență raportul consistorial prin care Vi-s'a promovat concluzul congresual referitor la limba de catechizație, concluz pe care l'ați reclamat telegrafice?

— Nu l'am primit încă. De altcum pe mine toată afacerea asta nu mă mai importă. Eram mai curios să cunosc avel concluz fiindcă se ocupă cu ordinațiunile date de mine. Trebuie să mă murturisesc însă că sunt tare mâhnit în sufletul meu pentru atitudinea d-voastră (înțelege a presei românești)! Ați pornit o adevărată goană (valóságos hajszát) contra mea nu numai în presa de aici dar și în cea din străinătate, deși în chestiunea limbei de catechizație eu am fost mai loial față de d-voastră (méltányosabb) decât toți antecesorii mei. Ne mai pomenit! (Hallatlan). În „Tel. Român” ziarul semioficios al mitropoliei bisericii gr.-orientale s'a scris un articol de fond în care se afirmă că „Tatăl nostru” rostit în l. maghiară constituie o blasfemie (Aluzie la articolul meu); iar în ce privește articolul colegului Vasile Goldiş (aluzie la articolul din „Slovenski Tizdenik”), te rog să ieși la cunoștință că el minte conștient, când afirmă, că prin ordonanțele mele aș fiint la maghiarizarea bisericii ortodoxe române. Cum am zis, pe mine nu mă mai privește afacerea. În zilele proxime părăsesc acest scaun și d-voastră Vă doresc mai mult noroc cu succesul meu”.

Până aici nobilul conte; cealaltă nu privește afacerea, care ne preocupă. Am mărturisit curatul adevăr. Așa să ni ajute Dumnezeu!!

Adecă în 5 Noembrie n'a fost primit încă concluzul congresual expedit în 1 Noembrie, numai din curiozitate l-a cerut, afacerea nu'l mai interesează; iar autograful Majestății Sale prin care l-a propuneră sfetnicului său a nimicit concluzul congresual poartă datul 11 Noembrie 1909. (Vezi „Hivatalos Közlöny” Nr. 261 și „Tribuna” din 17 Noembrie 1909 Nr. 239 unde autograful e tradus cu motivare cu tot.)

Lucrul acesta s'a întâmplat în anul 1909, și așa după cum l'am deseriș aici l'am povestit atunci unui restris număr de bărbați, fără a'l considera compromițător pentru dl Vasile Goldiş.

Ar fi să mă adresez acum eu dlui conte Apponyi pentru un bilet prin care să confirme cele spuse de mine. N'o fac, pentru că eu nu admit d. e. raționamentul: „Bánffy a fost cel mai mare dușman al neamului românesc, dar încolo a fost oia de omenie”.

Dacă însă dl Goldiş are mai multă încredere în „onorabilitatea personală” a dlui conte Apponyi, decât în onorabilitatea unui preot român, să poftesească încă odată la nobilul conte și probabil că-i va libera un nou mandat de conduită morală. Eu și atunci susțin cele afirmate în acest răspuns al meu și dacă din toată românimea se va afla cineva, care să mi poată dovedi contrarul numai dela o singură aserțiune a mea, mă supun la orice pedeapsă.

Ajuns la sfârșitul acestei dureroase hărțuiri, eu toată supunerea întreb pe domnul Vasile Goldiş: Cu ce te-am calomniat, domnule secretar?

Dacă și după acest răspuns calm și obiectiv, domnul Vasile Goldiş se va crede în drept a continua eu insultele prin organul autorizat al comitetului național, îl rog s'o facă dar cu iscălitura proprie, dacă nu atunci să binevoiască ași revoca insultele ce mi-a adus, cum se cuvine unui adversar loial și om de omenie.

Să vedem.

Sibiu, la 24 Ianuarie n. 1912.

Lazar Triteanu
protopresbiter, ases. consis.

Situația politică în România.

În urma numeroaselor întruniri de protestare ale opoziției unite, cari au culminat în întrunirea din București, dela 8 (21) Ianuarie, situația politică din România a ajuns într-o frază de nelămurire.

Organele opoziționiste afirmă că zilele guvernului conservator sunt numărâte; de altă parte ziarele guvernamentale vorbesc despre eșecul campaniei de răsturnare pornite de liberali și conservatori-democrați.

Cronicari ai evenimentelor, ne mărginim a înregistra știrile ce le primim. Ziarele ce ne sosesc azi ne aduc următoarele amănunte noi despre evenimentele ce au avut loc după întrunirea de Duminică.

Șefii opoziției la Palat.

Domnii I. I. Brătianu și Tache Ionescu au cerut individual audiență la M. S. Regele.

Suveranul a comunicat că va primi în același timp pe ambii șefi ai opoziției unite, cari au și fost primiți, la Palat, Luni la orele 6 seara.

Șefii opoziției au remis Suveranului moțiunea votată la întrunirea dela Eforic. Apoi au făcut o expunere asupra celor întâmplate după această întrunire, — expunere bazată pe relațiunile căpătate dela diferiți fruntași ai partidelor respective cari în momentul ciocnirii dintre manifestanți și forța publică se aflau în stradă.

Audiența a durat până la orele 7 și jumătate. La domiciliile șefilor opoziției au avut loc Luni consfătuiri asupra situației politice cu fruntașii ambelor partide și cu șefii organizației politice din provincie, cari nu mai rămăs în Capitală.

Consiliu de miniștri.

Luni la orele 5 jum. d. a. s'a ținut un important consiliu de miniștri, la ministerul de interne, sub președinția dlui prim-ministru P. P. Carp.

Au luat parte toți miniștrii. Consiliul s'a ocupat cu chestiunea politică. Din discuțiile urmate consiliul — dată fiind atitudinea opoziției — a luat în unanimitate hotărârea ca nici un membru din cabinetul actual să nu accepte o soluție tranzitoare, cum ar fi formațiunea unui cabinet de tranziție, membri guvernului înțelegând să rămâie bloc în ori ce situație.

S'a mai discutat asupra recentelor încercări ce s'au făcut pe lângă d. Take Ionescu pentru a se realiza concentrarea conservatoric și s'a constatat că chestiunea împăcării a devenit imposibilă.

După terminarea consiliului, adecă la orele 7 jum. seara d. Titu Maiorescu, ministrul de externe, a fost primit în audiență de rege. D-sa a comunicat, desigur, suveranului hotărârea luată de unanimitatea consiliului de miniștri.

Unde-i disciplina de partid, ilustre organ „autorizat”?

Când „Românul” a fost strâns cu ușa în chestia „trădării” noastre, a spus că e „chestie de apreciere” această „trădare” a noastră, și că ea nu e a se lua în înțelesul literal. Trădarea noastră constă în aceea că n'am vrut să recunoaștem „disciplina de partid.”

Iată acum un caz interesant: d. Nicolae Ivan, vicepreședintele partidului național publică în ziarele noastre cotidiene cunoscuta serisoare prin care desaproabă campania furibundă a câtorva deserecrați cari vreau să-l nimicească în organul autorizat pe cel mai mare scriitor al adevărului pe Oct. Goga. „Românul” a numit serisoarea dlui Ivan „o lovitură de teatru”. — D. Ivan, la câteva zile după aceasta dă un interviu asupra situației, interviu publicat în „Tribuna”. „Ro-

mânul” organul autorizat al partidului național reproduce cuvintele vicepreședintelui comitetului național însoțit de niște adnotațiuni cari fac foarte multă cinste organului din chestiune. Între altele zice: „Iar cu logica de data aceasta, nu prea stă pe picior de pace.” Într'alt loc zice că d. Ivan vorbește „nu fără lașă răutate” și iarăși într'alt loc zice că d-sa „a debitat o injurie”.

Știm că d. Ivan scârbit de felul „Românului” de a propaga frăția, solidaritatea și morala, și-a dat demisia din funcția de vicepreședinte al comitetului național, dar că comitetul încă nu s'a pronunțat asupra acestei demisii. Până când nu se va pronunța comitetul d. Ivan rămâne încă în funcția în care l-a așezat conferința națională. Astăzi d. Ivan e încă vicepreședintele partidului național. Și „Românul” vajnicul apărător al disciplinei de partid și al solidarității naționale, crede că poate să vorbească cu vicepreședintele partidului așa cum vorbește, fără ca să se facă de batjocură pe sine și fără a lua în deșert cuvintele de „disciplină” și de solidaritate.

Unde-i disciplina de partid dle Goldiş, care te-ai mărturisit de un „simplu gregar” care se surume celor pe cari l-a așezat conferința națională la locurile de onoare?

Sau poate că d. Goldiş nu-i acasă?

Invitare la abonament.

— Abonați „Tribuna”. —

Acel intim și călduros contact sufletesc ce s'a stabilit între „Tribuna” și cetitorii ei, ne îndeamnă să ne îndreptăm cu încredere și dragoste acum în pragul unui nou an, către publicul nostru ceitor, care prin alipirea și devotamentul său statornic către „Tribuna” a făcut din ea unul din factorii de căpetenie ai vieții noastre publice. Suntem convinși, că nu prin noi, ci prin publicul ei cetitor și-a dobândit „Tribuna” această importanță. Căci acest public este elita intelectualității românești, care a fost totdeauna accesibilă ideilor de înaintare și de progres. Aceasta intelectualitate se inspiră, din cele mai avansate ideale în politică și din cea mai curată concepție națională în literatură. „Tribuna” este expresia fidelă a acestei intelectualități, dela aceasta primindu-și toată puterea, dragostea și indemnurile de a se face vestitorul tuturor dorințelor, gândurilor, speranțelor și luptelor naționale. Cu rădăcinile coborâte adânc în conștiința mai bună a neamului ea a rezistat tuturor persecuțiilor vrăjmașului firesc, plătind cea mai onorifică contribuție de sânge în cursul anilor și a înfrunat toate viforele calomniilor, minciunilor și bârfelilor deslănțuite de un an încoace împotriva ei. Ea este termometrul puterii de reacțiune a poporului nostru în procesul permanent, de fiecare clipă al triumfului valorilor morale și ideale asupra valorilor în curs, al primenirii și reînnoirii prin idei și oameni, proces care nu încetează niciodată la popoarele în cari e viu pulsul vieții. În viața unui popor, a unui partid se pot aduna multe rele, multe păcate și neajunsuri, motiv de desperare ar fi numai atunci când n'ar exista o reacțiune destul de puternică de a lupta pentru stărpirea lor.

„Tribuna” intrupenă ideia acestei reacțiuni a puterii de viață a poporului nostru și apelează azi mai mult ca ori când la sprijinul cetitorilor ei, cari pot pricepe în toată intensitatea lor fenomenele actuale din viața noastră publică.

Deschidem abonament nou la „Tribuna”:

Pe un an 28 cor.
Pe jumătate an 14 cor.
Pe o lună 2,40 cor.

Pentru România și străinătate 40 franci.

Dr. RÓTH KÁLMAN,
MEDIC.

TEMESVÁR ERZSÉBETVÁROS.
Strada Batthyány 2. (Colțul str. Hunyady)

Cosultațiuni: a. m. 8-10, d. a. 2-4 ore.

Cosultațiuni separat pentru tuberculoși.

Altoira cu Tuberculin.

INFORMAȚII.

A R A D, 25 Ianuarie n. 1912

— **Un alt Suciu.** D. profesor Valer Suciu dela preparandia din Blaj a intrat, începând cu sfârșitul ultimei clipe a anului 1911, în anul Dommului 1912. Dsa a ținut mult ca acest eveniment să-l sârbeze în modul cel mai inteligent, cum i se și cade unui profesor, — mai ales unui profesor de pedagogie. De aceea în noaptea de „Sân Văsi”, la Revelionul din Blaj a ținut să-și procure niște plăceri sufletești superioare. Și ca om superior ce e, a ținut să facă și pe alții părtași de bucuria sa sufletească. Deci s'a așezat și a cetit blajinului public adunat la Revelion o „Lectură interesantă” în care a spus pe lângă altele, și următoarele lucruri foarte satisfăcătoare:

„...apărătorii lui Herostrat vrând să-l scape de sub pedeapsă, aprinzând el templul Dianei din Efes, aduc medicii cari constată că e anormal la creeri, și astfel e nerăspunzător de mișcarea sa faptă. Dar Herostrat se apără declarând categoric că dnii ăștia nu judecă bine. Și exclamă: „Sau doară sunt redactorul iresponsabil la „Tribuna” să nu mi pot da seama cu inima liniștită despre fapta mea...!”

Ne pare în adevăr bine de ivirea acestui nou talent pe terenul vieții publice românești, cu atât mai mult că vedem zi de zi sporindu-se numărul „fruntașilor scriitori” cari se grupează în jurul fruntașilor politici dela organul autorizat.

— **Românii din Viena.** Precum de atâtea ori în alți ani, tot astfel și anul acesta se pregătesc Românii din Viena pentru o prea frumoasă manifestare de artă națională în fața străinilor.

E vorba de „Redouta Rivierei” care se va ține în 2 Februarie n. în „Sofiensaal”.

Baronesa Hedvig Hans-Teichen a primit prezidenția de onoare pentru această sărbătoare, care e o combinație a „balului industriei de casă” (la care grupul Românilor a exeglat anul trecut cu portul și jocurile românești în fața unora dintre cele mai înalte și alese societăți) cu „piknik-ul Rivierei”. În cadrul Rivierei se vor perinda în emulație grupele naționalităților cu o serie de surprize originale.

Colonia română înă va lua parte la această emulație cu un grup de 14 perechi tinere. Probleme se țin lanț și sperăm că și de astă dată jocurile, obiceiurile și portul nostru românesc vor stârni admirația străinilor, cari din ce în ce ne dau tot mai multă atenție.

Laudă se cuvine neobositei doamne Florica Gramatovici, dlui Dr. Steric Ciurea, și Dr. G. Pantasi, cari nu erută nici o jertfă pentru succesul grupului românesc.

Lojele s'au vândut încă în ziua primă, când s'a deschis casa. Vor participa persoane din cercurile celor mai înalte ale aristocrației vieneze.

Un raport voi trimite îndată după serbare.

Coriolan Rujanul.

— **Un început bun.** În 8/21 Ianuarie a. e. tinerimea din Pâncota, cu concursul pedagogilor români din Arad, a aranjat un concert în comuna noastră Pâncota. Deoarece acesta a fost un început când s'a relesat firul petrecerilor de demult cu caracter curat românesc, succesul material n'a putut fi la culmea celui moral.

Tinerii noștri pedagogi au dat dovadă, că posed cunoștințe temeinice atât în muzica vocală cât și în cea instrumentală.

Au plăcut foarte mult publicului toate punctele din program așa că mai multe puncte au trebuit la insistența publicului, să fie repetate.

Foarte bine s'au achitat de rolurile lor dnii A. Oarcea și A. Roman ped. e. IV. Tot asemenea și în „Doină”, executată pe vioară de N. Barbu ped. e. III, acompaniat de alți 3 colegi. Prin a

ceasta și prin executarea celorlalte puncte din program ni-au făcut nouă o seară plăcută, secerind cinstea și admirația străinilor, cari au avut fericirea de a-i asculta.

Și pe această cale ne exprimăm sincerile noastre mulțămiri dlui director seminarial R. R. Ciogariu, că ni-a dat ocaziunea de a putea arăta străinilor, cari din curiozitate au luat parte la concert, că avem și noi oameni cari știu face artă.

Intre frumoasele d-șoare, cari ni-au onorat cu prezența au fost: d-șoara Livia Teodoroviciu (Capolnaș) surorile Livia, Aurelia Niculescu (Toc), Livia Leuca și Silvia Neamtu din loc. Iulia Suciu, Anuța Doboș din Șiria, Surorile Persida și Saveta Nișea (Galșa), Livia Crișan (Șiria), Paula Cătană (Pâncota), surorile Varga (Nădab), Sabina Faur Sofia Tămaș (Șiria), Livia Tătar (Lipova), Roza Petrovici și Nagy Mariska (Pâncota) și altele ale căror nume nu ni-le-am putut nota pentru ce îmi și cer scuzele.

Dat fiind scopul nobil pentru care s'a aranjat această petrecere, adică ajutorarea școlii de fete din loc, au binevoit a face suprasolvi următorii dnii:

Dr. Ștefan C. Pop deputat 15 cor., frații Burza 10 cor., Ioan Binechi 10 cor., Lazar Paleu 10 cor., D. Tămaș 2 cor., familia Ghila 4 cor., Ioan Iercoșan, preot, 7 cor., familia Niculescu 2 cor., Teodorovici 2 cor., Cătană 2 cor., F. Cherechean 2 cor., At. Popovici 2 cor.

Marinimoșii dnii, cari au binevoit a suprasolvi, primească și pe această cale sincerile noastre mulțămiri. Dnii pedagogi cari au concertat asemenea le mulțămim, în special dlui pedagog Pleș, conducătorul corului. În numele inteligenței române din Pâncota: I. Pocol, adjunct. not.

— **Un brigant scriitor.** Un vestit brigant din Sicilia Iosif Salomone, ajuns pe mâna justiției a încercat într'un mod cu totul original să câștige compătimirea curții cu juri, în favorul său. A scris o dramă, cu subiect luat din viața sa de brigant, în care eroul care nu-i altul decât el însuși cade jertfă unui om, care și-a sedus logodnica și și-a omorât mama. Drama are 25 de puncte destul de bine caracterizate după cum scriu ziarele italiene. E dedicată avocatului, care îl va apăra, și poartă titlul „Pribeagul și mulțimea”. Cu toate acestea e foarte îndoielnic că scriitorul își va ajunge scopul. Martorii au depus că Salomone e un bandit ordinar, și nu martirul unui act de onoare, după cum s'a arătat în dramă.

— **Atentat contra unui învățător român.** Din Brașov se comunică: În noaptea de 20 spre 21 Ianuarie s'a comis în Tohanul vechiu un atentat cu bombă împotriva învățătorului Titus Popovici. Bomba a fost pusă în clădirea școlii unde își are domiciliul numitul învățător. Neurocirc nu s'a întâmplat însă. Bomba a distrus un perete. Jandarmii caută pe făptuitor.

— **Promotie.** Primim știrea, că d. Aurel Băciu, fiul parohului nostru din Nadeșul-săseș, în 7 (20) a lunei curente a fost promovat, la universitatea din Cluj, Dr. în științele juridice. Felicitările noastre.

— **Moartea unui Român de 139 ani.** Din Cernăuți se anunță: Proprietarul de moșii român Mikail Ciornovoliu, a murit luni la moșia Ci-nești, în vârstă de 139 ani.

— **Cunună eternă pe mormântul regretatului tânăr Aurel Beleş.** În loc de cunună pe mormântul regretatului tânăr Aurel Beleş, prietenii săi au contribuit cu sumele de mai la vale spre scopul fondului de zădăre a școlii de fete din Arad: Dimitrie Truția 5 cor., Ioan Ștefănescu 3 cor., Aurel Mărginean 2 cor., Romulus Popovici 1 cor., Ionescu 2 cor., N. Popescu 2 cor., Dr. Ioan Gligu 2 cor., Lucăciu 2 cor., N. Popoa 2 cor., Indescifrabil 1 cor., Indescifrabil 1 cor., St. Pas-cu 5 cor., Iustin Nemet 2 cor., Ioan de Colbasi 2 cor., La olaltă 32 cor., care sumă s'a predat doamnei Sofia V. Papp, casiera Reuniunii Femeilor Române.

— **Mulțămită publică.** Cu ocaziunea concertului ținut în Chișineu la 26 Dec. 1911 au suprasolvi următorii dnii: Dimitrie Mocete stud. Chișineu 7 cor., Ioan Belle inv. Șielău 1 cor., George Băltoi econom Șielău 1 cor., Vasile Coeș economic Șielău 1 cor., Ioan Murg. econom Șielău 1 cor., P. Boar, com. Cinte 30 fil. Șt. A. esay, Erdecș 50 fil. Fabriciu Dobroanu 2 cor., George Adam Loco 2 cor., Gavril Popluca Loco 4 cor., Dimitrie Șerban Șielău 1 cor., Kozma Imre Loco 1 cor., Emil Veliciu Loco 1 cor., Dr. Aurel Capra Loco 1 cor. și Dr. A. Codrean Loco 4 cor. 50 fil.

Exprimându-le P. T. Dnii și pe această cale mulțămită am rămas — Chișineu la 24 Ianuarie 1912. Ioan Caba inv. ort. român.

— **Tren peste mare.** Zilele acestea s'a dat circulației podul construit peste mare, care leagă Florida (America de nord) cu insula Ney-West. Lungimea podului este de 200 km. dintre cari 120 sunt deasupra apei. Linia este la o înălțime considerabilă, ca nici cele mai mari valuri să nu o poată atinge.

Construcția a ținut șase ani și a costat milioane.

— **Epidemie într'o casă de nebuni.** Din Cernăuți se anunță, că în casa de nebuni de acolo s'a ivit o boală nouă, înfața căreia medicii stau neajutorați. Noua boală se manifestă în vomări dese chinuătoare. Din cele douăzeci de îmbolnăviri, până acum n'a fost nici un caz de moarte. Medicii au luat toate măsurile, ca să constate cauza îmbolnăvirilor.

— **Contra revoluție în China.** Membrii dinastiei mandjurice au hotărât în ultimul consiliu ținut sub președenția împărătesei văduve, de a continua lupta contra republicanilor. Această hotărâre a fost adusă, după ce au câștigat mai înainte pe generalul Singciang pentru acest scop. Singciang este cunoscut ca un om de o energie extraordinară, pentru care a și fost numit de Chi-nezi, „mâna tare”. În urma acestei hotărâri, dinastia a refuzat subscrierea actualui de abdicare, menținând de guvernul republican.

Se așteaptă dar desfășurarea a noi evenimente cari în orice caz vor întârzia, dar nu vor împiedea întencierea republicii chineze.

— **Ciocnirea acceleratului Oradea-mare Cluj.** Din Oradea-mare se anunță: Acceleratul Oradea-mare—Cluj s'a ciocnit la gara Săcădat cu un tren de marfă. Frânarul trenului de marfă a fost grav rănit. Pasagerii trenului accelerat au scăpat ca prin minune.

— **Mulțămită publică.** La concertul aranjat a doua zi de Crăciun de tinerimea română din Cherecheiu s'a încasat 227 cor. 20 fill., s'au cheltuit 108 cor. 66 fil.; a rămas venit curat 118 cor. 54 fil., cu care sumă se va pune baza înființării unei biblioteci populare. Suprasolviri au binevoit a ne oferi dnii: Dr. Șt. C. Pop, deputat dietal 15 cor., Alexiu Ardelean, notar com. în loc 10 cor., Adrian Filip, preot în loc 4 cor., I. Fofiu, preot în loc 5 cor., O. P. Ispravnic comerciant în loc 5 cor., I. Eberlein, învățător de stat în loc 2 cor., pentru cari fapte marinimoase le aducem și pe această cale cele mai sincere mulțămite. Ioan Cădaru, învățător.

— **Milioane îngropate.** Din Roma se comunică: Face mare senzație descoperirea contesei de Gandolfi, care orânduindu-și bibliotecă a dat peste o hârtie scrisă de un strămoș, în care acesta spunea că de teama să nu-i cadă averea în mâna vrăjmașului, a îngropat-o într'o fântână din parcul castelului la o adâncime de 30 de metri. Această avere considerabilă e de 37 milioane de zechine. Contesa a chemat îndată un inginer căruia i-a tradat toată aina. Acesta a început săpăturile, cari au ajuns până la 20 de metri. Mai sunt 10 metri de săpat, ca să se poată constata adevărul vechii hârtii. Unele ziare aduc știrea, că aparatele

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

electrice, coborâte la adâncimea ajunsă, au ridicat în sol cantități de metal, cari ar fi... banii în stropăți.

— **Dare de seamă și mulțămîntă publică.** Comitetul parohial gr. or. român din Arad, ca în toți anii așa și la serbătorile „Nașterii Domnului” din acest an s'a îngrijit de îmbrăcarea copiilor săraci, cari cereau școlăle noastre confesionale din loc, împărțind la 72 școlari 40 rânduri vestminte pentru băieți, 22 rânduri vestminte pentru fetițe, 37 părechi ghete, 5 căciuli, 5 chimeși de iarnă; cari toate — afară de vestmintele donate, — au costat 433.20 cor.

La acoperirea speselor acestor vestminte au contribuit comuna bisericeii cu 150 cor., Asociațiunea Aradană secția plugarilor cu 50 cor., d. Limbech proprietarul întreprinderii de înmormântare cu 4 rânduri haine pentru prunci, 4 părechi ghete, 4 căciuli și 4 chimeși de iarnă; d. Moscovici neguțător de haine cu 3 rânduri vestminte pentru băieți; dna Georgiu Popoviciu casar la banca „Victoria”, un rând vestminte pentru băieți, o păreche ghete, 1 căciulă, 1 chimeș și o păreche mănuși. Iar în colecta deschisă de comitetul parohial și purtată de episcopii Constantin Don și Mihail Măceșie au binevoit a contribui următorii: Dr. Nicolae Oncu 20 cor., Sava Raicu 10 cor., Ioan Moldovan 4 cor., Virgil Antonese 3 cor., Frații Burza 10 cor., Dr. Sever Ispravnic 20 cor., Pavel Bozvan 10 cor., Dr. Ioan Németh 10 cor., Văd. Magyari Ferenczné 25 cor., Aurel Călniceanu 2 cor., Georgiu Purcari 5 cor., Sava Sevic 1 cor., Gerasim Serb 1 cor., Georgiu Popoviciu ref. bis. 1 cor., Vasile Olar 1 cor., Vasile Goldiș 5 cor., Vasile Pap 5 cor., Iuliu Herbai 5 cor., Dr. Romul Veliciu 10 cor., Dr. Demian Aurel 10 cor., Traian Vătan 6 cor., Constantin Don 3 cor., Dimitrie Curticean 1 cor., Dimitrie Dobrău 10 cor., George Curticean băt. 2 cor., Ocheș Ilie 2 cor., Ardelean Nicolae 2 cor., Petru Păulișan 2 cor., văd. Maria Ilie 2 cor., Nicolae Mihalosecu 1 cor., Arsenie Ciungan 1 cor., Ioan Gid 1 cor., Gligor Moise 5 cor., George Moise 1 cor., văd. Maria Bodea 2 cor., Ilie Moise 1 cor., Luca Raicu 2 cor., Ioan Ardelean 1 cor., Maier Găvrilă 3 cor. N. N. 22 cor. 20 fil. — S'a colectat de tot 243 cor. 20 fil.

Tuturor binevoitorilor contribuienți suspenși precum și P. Simatei Doamne Marilina Bocu, care la împărțirea hainelor a trimis școlărilor mai multe pachete cu zăhărele și turte, le exprim și pe aceasta cale atât în numele școlărilor săraci cât și a comitetului parohial cele mai călduroase mulțumiri. — Constantin Don episcop I.

ECONOMIE.

Aviz. Vă rugăm să luați la cunoștință că pentru a putea servi pe economii noștri pentru timpul de Primăvară suntem provăzuți a) cu tot felul de sămânțe ca: lucernă, trifoi, mazărie, mohor, baldașin diferite specii de napi pentru nutreți etc. Ne-am îngrijit, ca să avem sămânțe numai și numai calitatea cea mai bună (primisima). Ce privește prețul fiindcă noi pe deoparte aducem deodată cantități mari, iar pe de altă parte fiindcă noi nu umblăm după câștiguri mari, suntem în plăcuta poziție să dăm sămânțele cu un preț mult mai mic, decât alții. b) Avem apoi în magaziiile noastre dela Blaj peste 150 de mii pari de brad pentru vie și homei ori viță americană. Parii sunt luerati în regia proprie și sunt sortați în patru clase după lungime (3—6 metri).

Vă rugăm să ne încunoștințați cel mai târziu până la 10 Februar de ce sămânțuri aveți nevoie și în ce cantități. Aceasta dorim să o știm, ca dacă cantitățile ce avem n'ar fi de ajuns să mai putem aduce de cu bună vreme tot în înțelesul în voile ce am încheiat deja. c) Tot prin însoțirea „Plugarul” se pot comanda recuise economice ca: pluguri, grape, mașini de sămănat, de săpat mașini pentru tăiatul napilor pentru sfărmatul cucuruzului, mașini mai mari pentru îmblătit (trierat), asemenea stropitori de vie contra peronosporiei, cu un cuvânt suntem gata a servi economii noștri tot ceea ce au lipsă la purtarea economiei. Pentru sămănturile din primăvară avem tot soiul de îngrășăminte chimice, (gunoi de fabrică) pe cari la comanda mai mari le putem da cu prețuri de angro. Membrii însoțirii noastre să bucură de favoruri la orice cumpărări. Cu deosebită stimă „Plugarul” însoțire economică-comercială.

BIBLIOGRAFII.

„Din povestile unui Vânător de lupi” de Spiridon Popescu formează numărul 707 al „Bibliotecii pentru Toți”. Numele autorului e o bună cheazăie a cuprinsului volumașului. Domnul Spiridon Popescu și-a trăit copilăria la țară, cunoaște firea și obiceiurile sătenilor, necazurile, grijile și prea puținile lor bucurii. Cunoaște comorile limbii noastre și a dat dovadă și de data asta, în minunatul sil, cu care ne dă un șir de schițe, în cari se găsește numai lucruri noi. Dacă am înșira numai unele din titlurile povestirilor: „Cum am văzut întâia dată lup”, — „din obiceiurile lupului”, — „Jertfele lupului” „Tactica lupului” — și încă ar fi de ajuns pentru a vedea

dinainte noutatea subiectului și meritul „Bibliotecii pentru Toți”, care pune la îndemână publicului subiecte așa de variate. În bucata „Lăcuțele” se pot vedea în amănunț primădia și relele pe cari aceste lighioane le aduc și acum, dar mai ales le aduceau altădată sămănturilor, — precum și felul lor ciudat de stărpire.

În rezumat: noutatea și alegerea frumoasă a subiectelor, felul original cum sunt expuse, precum și limba ușoară și curat românească, în care sunt povestite, — face farmecul acestui număr — 707 — pe care pentru iertămintea lui — 30 de bani — îndemnăm pe toți ceterorii frumosului să și-l cumpere.

Cețiți dar la gura sobei „Din povestirile unui vânător de lupi”, ca să vedeți spaima celor pe cari iarna îi apucă rătăcind pe drum, — precum și frica celor ce îndrănesc să iasă la vânat lupi. Atunci când nu le-au văzut fața nici odată.

POȘTA REDACȚIEI.

Dr. Nicolae Vecerdeș, (Brașov). Credem căți facem o deosebită plăcere comunicânduți că dl Harie Chendi, deplin însănătoșit, își va relua în curind activitatea. atât la foileton, cât și în corpul ziarului.

Chereluș. Da, este adevărat că dl Dr. Ioan Suciu, marele nostru organizator, care a organizat pe deplin „Poporul român” și a fost demisionat, va relua și reorganizarea d-voastră, convocând o mare întrunire țărănească. Întrunirea o va deschide cu declamarea semnificativei poezii „Noi vrem pământ”.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

Mulțămîntă.

Acelora, cari din prilejul dureros al trecerei din viață a neuitatei noastre copilite Olga — prin cuvintele lor mângăetore au contribuit la alinarea durerii noastre — neputând în parte ale exprima tuturora, pe calea aceasta le trimitem sincera noastră mulțămîntă.

Familia Draia,
Familia Mihailu.

Leon Tolstol.

204

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Când a fost numit serenissimul, ne-a venit tuturora ca o lumină, roști cu sfială Timokhin, privindu-l fără încetare pe șeful regimentului său.

— Și de ce așa? întrebă Pierre

— Mai întâi din pricina lemnului și al nutrețului. Când ne-am retras din Svientzian, ne-a fost oprit să luăm cea mai mică așchie ori măcar un fir de pai, și cu toate acestea, după trecerea noastră, aceste lucruri cad în mâna inamicului. De aceea, cum ce a fost numit serenissimul, lucrurile s'au schimbat și noi am văzut lumină.

— Dar de ce vă oprea Berelay să vă aprovizionati?

Timokhin privi confuz, fără a ști ce răspunde. Pierre adresă prințului Andrei aceiaș întrebare.

— Doar ca să nu devastăm țara pe care o părăsim pe seama dușmanului! zise prințul Andrei cu o ironie plină de mânie. Asta e foarte logic: nu trebuie permis trupelor să se obișnuiască a jefui. La Smolensk n'a fost mai puțin logică hotărârea de a-i lăsa pe Francezi să se înconjure și stabilizea că ei sunt cei mai tari. Dar el n'a putut să înțeleagă, strigă deodată prințul Andrei ca glasul ascuțit, că noi ne luptăm pentru întâia oară ca să apărăm pământul rusesc. El nu a putut înțelege că printre soldați domnea un spirit cum nu l-am mai întâlnit, că timp de două zile i-am respins pe Francezi și

că succesul ne înzeca puterile. A poruncit să batem în retragere, și toate eforturile, toate perderile noastre au fost zadarnice. El a voit să facă bine și n'a știut că astfel ne tradează. A chibzuit cu îngrijire toate actele sale și de aceea n'a fost bun de nimic. Da, tocmă fiindcă și-a chibzuit actele, ca un neamț ce este, nu face el nici două parale pentru noi.

„Cum săți explic asta?... Inchipueșteți că tatăl tău ar avea un valet neamț, un scriitor excelent, care l'știe suci mai bine decât tine. Dar tatăl tău se îmbolnăvește grav; atunci îl vei înlătura pe valet și cu mâinile tale neștiutoare și stângace, l-ai îngriji mai bine pe părințele tău decât un străin, mult mai iscusit decât tine. Acesta este și cazul lui Berelay. Atâta vreme cât Rusia era sănătoasă, ea putea să accepte serviciile unui străin care a fost un ministru excelent, dar acum e în primejdie și are nevoie de unul de ai ei. În clubul nostru s'a svonit că Berelay e un trădător. Prin calamnia aceasta s'a făcut ca mai târziu, când se va recunoaște această greșală, el va deveni un erou, un geniu, ceea ce ar fi și mai departe de adevăr. El este un neamț cinstit și scrupulos...”

— Se asigură cu toate acestea că ar fi și un căpitan iscusit, făcu Pierre.

— Nu înțeleg cuvintele: „căpitan iscusit”, reluă prințul Andrei cu ironie.

— Un căpitan iscusit este acela care prevede toate eventualitățile... care ghicește planurile adversarului.

— Aceasta-i cu neputință! zise prințul Andrei, cu un ton categoric ca și cum de mult nu s'ar mai fi îndoit el de acest adevăr.

Pierre îl privi cu mirare.

— Dar se asigură, făcu el, că rășboiul se aseamănă cu jocul de șah.

— Da, răspunse prințul Andrei, cu deosebirea numai

că jucând șah poți calcula fiecare mișcare a ta câtă vreme îți va plăcea. La șah, ești în afară de legile vremii, și acolo mai e deosebirea că pionul este întotdeauna mai slab decât cavalerul și că doi pioni sunt întotdeauna mai tari decât unul singur, în vreme ce la rășboi un batalion este adesea mai tare decât o diviziune și câte odată mai slab decât o companie. Nimeni nu poate cunoaște vre-odată valoarea reală a trupelor. Crede-mă, că dacă soarta bătăliilor ar depinde de statul major, m'asili să combin dispozițiuni; acum însă când am cinstea să servesc aci cu acești domni, sunt sigur că soarta de mâne va depinde de noi... Succesul n'a depins și nu va depinde nici odată nici de pozițiune, nici de armament, nici chiar de număr, și mai ales nu de pozițiune.

— Ce poate dar asigura succesul? întrebă Pierre.

— Sentimentul care este în mâne, în Timokhin, în fiecare soldat.

Prințul Andrei îl privi pe Timokhin care aținti asupra lui privirea sa mirată și timidă. Bolkonsky nu mai era sgăreit la vorbă; din potrivă, par'că nu se mai putea stăpâni de aș exprima gândurile ce-i veneau.

(Va urma).

x Dacă volesti să bei ceai ieftin, poți să încerci, căci litru de rum englezesc și o cutie de ceai costă numai 3 cor. Un litru de esență pentru diferite licheururi 50 fil., un litru esență de rachiu 20 fil. și un litru esență pentru rum 40 fil.

Preservative pentru bărbați și dame bucata 40 fil. Legături pentru vătămătură, pentru burtă precum și alte articole ce se țin de brânse se află la drogueria „Juger” alui Fekete Mihály. Marosvásárhely, Paza Széchenyi. Comandele peste 10 cor se trimit franco.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 26 Ianuarie n. 1912.

Prețurile cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu de Tisa	—	—	—	K. 23.25—24.40
» din com. Fejér	—	—	»	23.15—24.20
» din com. Pesta	—	—	»	23.15—24.20
» din Bănat	—	—	»	23.25—24.10
» Dunărean	—	—	»	23.25—24.10
Cucuruz	—	—	—	K. 17.70—17.90
Secară	—	—	—	» 20.10—20.45
Ovăs	—	—	—	» 19.25—20.05

Prețul bucatelor pe termin.

Prețurile sînt a se socoti după 50 klg.

Grâu pe Octombrie 1911	—	—	K. —
Grâu pe Aprilie 1912	—	—	11 • 89
Grâu pe Maiu 1912	—	—	11 • 78
Secară pe Aprilie 1912	—	—	10 • 35
Cucuruz pe Maiu 1912	—	—	8 • 80
Ovăs pe Aprilie 1912	—	—	9 • 84

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la „**Librăria Tribunei**“.

A apărut și se găsește de vânzare la „**Librăria Tribunei**“:

Bibl. Flacăra Nr. 3. De pe tron la eșafod, tragicul roman al reginei Maria Antoaneta a 60 fil. + 5 fil. porto.

— Cine vrea să câștige frumoase cusături românești să cumpere lozuri de ale loteriei organizate de Reuniunea femeilor din Arad.

Prețul unui loz 1 cor., comanda se adreseze la „**Librăria Tribunei**“, adăugându-se și portul postal.

Au apărut și se află de vânzare la „**Librăria Tribunei**“:

Din

celebrul roman al contelui Leo Tolstoi a apărut „**RĂȘBOIU ȘI PACE**” volumul II.

Prețul 1 coroană 20 fil.

Prețul volumului I este 1 cor. 50 fil. Ambele volume se găsesc de vânzare la „**Librăria Tribunei**“.

Volumul III va apărea în curînd.

Calendar pe anul 1912

„**Calendarul Lumea Ilustrată**” a 1.50 + 20 fil. porto, recom. 45 fil.

Calendar de lux (block) pentru masă și părate cor. 1.—, 1.50, 2.— și 3.50 + 20 fil. porto, recomandat 45 fil.

» **Calendarul Minervei** pe anul 1912. Prețul 1.25 Cor., 45 fileri porto recomandat

Călimdarul Poporului (Sibiin) a 40 fil. + 10 fil. porto.

Călimdarul Săteanului (Sibiin) 30 fil. + 5 fil. porto.

Călimdarul Poporului Român a 40 fil. + 10 fil. porto.

„**Calendarul Național**” editat de „**Foiaia interesantă**” din Orăștie. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto. Conține numeroase ilustrații actuale.

„**Calendarul Ligei Culturale**” pe 1912. Prețul 75 bani plus 10 fil. porto.

La **Librăria „Tribunei”** să află de vânzare „**Pomelnicul viilor și morților**” legat în pânză, aurit cu prețul de 50 fileri plus 5 fileri porto.

A apărut în editura librăriei C. Sfetea: **Teatru de familie** (12 piese) de Th. D. Spontana și se află de vânzare la principalele librării din București și provincie. Prețul 2 lei.

La **Librăria „Tribunei”** se află de vânzare pe anul 1912: De toate și din toate pentru popor sau **Cartea Neamului** cuprinzând: Date istorice. Tradițiunile. Credințele și datinele poporului român, — aranjate lunar. Literatură și Calendar. Intocmit și mult adăugat de E. Elefterescu a 2 cor. + 20 fileri porto, recomandat 45 fileri.

Ultima noutate literară:

„La Masa Calculului”

Evnele și schițe

de

Caton Theodorian

Un elegant volum de 180 pagini, cuprinzând 14 evnele și schițe alese ale distinsului novelist. Prețul volumului 1 cor. 50 bani + 20 bani porto. De vânzare la „**Librăria Tribunei**“.

Tipuri sociale. Intrigantul. Arivistul politic. Parazitul politic. Nihilistul intelectual. Arivistul literar. Funcționarul arivist. a cor. 1.50, ed. de lux cor. 2.50 + 10 fil. porto.

E. Lovinescu: Secrete și Fantazii. — Editura revistei „**Flacăra**”. — Prețul 1 cor. 25 fil. + 10 fil. porto.

A. Manzoni: Logodnicii. — Prețul 80 fil. + 10 fil. porto.

G. Rotica: Poezii. Ed. a II-a. Prețul 2 cor. plus 10 fil. porto.

„Din țări străine”

scrierile inedite alui Dr. Iuliu T. Mera.

Prețul 2 Cor., în România Lei 3.50 plus 20 fil. porto, recomandat 50 fil.

A apărut:

Inșiră-te mărgarite... de Victor Eftimiu, poem care s'a reprezentat pe scena teatrului Național din București cu mare succes. Un volum 2 cor.

Delavrancea: Liniște. Trubadurul, Stăpânia odată. Prețul 2 cor. 50 fil. + 20 fil. porto.

Mariu Theodorian Carada: „Revizuirea Constituției”. București, 1911.

„Biblioteca Teatrală”.

1. Soare cu ploaie, comedie într'un act de I. Vulcan —40
2. Idil la țară, com. în 1 act, localiz. de M. Baiulescu, după Juin și Flerx —40
3. Biletul de tramvai, com. în 1 act, de Gr. Mărunțeanu —30
4. Un om buclucag, comedie într'un act, local, de M. Baiulescu, după M. Michael și Labiche —40
5. Trei doctori, com. în 1 act, localiz. din limba germ. de Virginia A. Vlaicu —40
6. Pălăria ceasornicarului, com. în 1 act, de Mdm. Emile Girardin, loc. de A. G. N. —50
7. Unde dai și unde creapă, com. în 2 acte de Alex. Cosmar, loc. de I. Popescu —50
8. Pentru ochii lumii, com. în 2 acte de Labiche, localizată de Gil. —50
9. Ruga dela Chiseteu, com. pop. în 1 act cu cântece și joc de Iosif Vulcan —40
10. Vacanții com. orig. în 1 act de M. Baiulescu —40
11. Dragostea cu toane, pastorală în 1 act și în versuri de Goethe, trad. de Șt. O. Iosif —50
12. O sediută comunală, com. în 2 acte de G. Stoica. Premiată —80
13. Curiozitatea femeiească com. în 1 act p. fetițe —40
14. Lăsată secului, com. în 1 act pentru fetițe. —40

La „**Librăria Tribunei**” se află de vânzare diferite (20 feluri) jocuri sociale cu explicații germane și maghiare (lotto, tombola, balma, domino, aeroplan, bursă etc.) în prețul de Cor. 1.—, 1.50, 3—5 și 8 — cu reducere de preț 10%.

Preț curent se trimite la cerere gratuit.

La librăria „Tribunei” se află de vânzare următoarele:

Biblioteca copiilor, a 4 fileri.

- Nr. 1. Peneș Curcanul, Poesie de V. Alecsandri
- Nr. 2. Tolpa și Ștefan Vodă, Trad. pop. de S. Fl. Marian. Țăranul și Pescarul, Fabulă de C. Bălăneșcu.
- Nr. 3. Toma a lui Moș, sau Românul la bătrînețe, Legendă de V. Alecsandri. Fragile, Istorieară morală.
- Nr. 4. Stan Bolovan, Poveste de I. Pop Reteaganul.
- Nr. 5. Fulgerul, Istorie morală. Sfaturi bune,
- Nr. 6. Fata bărbată și fata leuceș, Poveste de I. de Anton Panu. V. C. Fundescu.
- Nr. 7. Povestea unei păsărice, Poesie de V. Alecsandri.
- Nr. 8. Patru frați, Dialog de I. Darius.
- Nr. 9. Opișanul, Legendă de V. Alecsandri.
- Nr. 10. Isteață și pacc, Poveste de I. Pop Reteaganul.
- Nr. 11. Ariciul și vulpea, Fabulă de I. Ispirescu. Judecată dreaptă după „Icoana” lunii Prețurate de I. Darius.
- Nr. 12. Copilul cerșitor, Istorieară morală de D. Lăpădat. Mai bine ceva decât nimic, Fab. de Anton Pan. Leul la vînat, Fabulă de Alex. Cănuț.
- Nr. 13. Trifon Țiganul și Popa, Poveste de N. Clonță, Țăranul și vulpea, Fabulă de V. G. Carp.
- Nr. 14. Bătrânii săraci dar onești, Poveste de învăț. asociat. Mircea cel Mare și Solii, Legendă de D. Bolintineanu.
- Nr. 15. Costea Ciobanul și mama lui, Poveste de D. Lăpădat. Preda Buzescu, Legendă de D. Bolintineanu.
- Nr. 16. Pleșcuță, Poveste populară de Dometiu Dogariu.
- Nr. 17. Omul frumos, poesie de A. Mureșianu. O familie fericită, (din Istoriarele lui Andersen). Tradusă de J. Popovici.
- Nr. 18. Armeanul Neguțător și Fiul său Gherghel, (Poveste culesă din gura poporului) de Robreanu. Bunica evlavioasă, (din istoriarele lui Andersen). Trad. de I. Popovici. Găcitură.
- Nr. 19. Norocul și mintea, Poveste de I. Pop Reteaganul.
- Nr. 20. Bărnușca, Poveste de S. Fl. Marian.
- Nr. 21. Doi frați și două surori, Convorbire întocmită pentru copii de I. Darius.
- Nr. 22. Picătură de apă, Istorieară instruc. după „Org. pedagog.”
- Nr. 23. Movila lui Burcel, Legendă de V. Alecsandri. Urmările Limbuției, Povestire morală de Anton Panu.
- Nr. 24. Ioniță, Istorieară morală de P. Vancu. Fluturii, Poesie de N. Beldicenu.
- Nr. 25. Bătălia dela Călugăreni, Fragment istoric de C. Aricescu. Clopotul, Istorieară morală, trad. de I. Popovici.
- Nr. 26. Sandra, Legendă pop. de Ion Dologa.
- Nr. 27. Angheluș fecior de împărat, Poveste de D. Dogariu.
- Nr. 28. Îndreptarea școlarului stricat, Istor. morale de N. Boiu. Vorbe și răspunsuri potrivite, de P. Ispirescu.
- Nr. 29. Copila de omenie și Roata Norocului, Istorieare morale după „Școala și Familia”. Mareș turcu, Legendă de M. Pompiliu.
- Nr. 30. Sentinela Română, Poesie de V. Alecsandri.

Cărți de rugăciuni.

Glaslov (Orologion) leg. roșie	2.10
„ „ l. piele roșie, aurită	4.—
„ „ leg. roșie	2.10
„ sau orologiu „ „	1.90
Manual de cântări bisericesti sau Octoihul mic legat piele roșie	3.20
Manual de cântări bisericesti sau Octoihul mic leg. roșie	1.60
Octoihul cel mic	1.50
Cele opt glasuri sau octoihul cel mic	1.50
Acaftisul preasfintei născătoare de D-zeu și alte rugăciuni leg. în piele roșie	3.20
„ leg. în piele neagră aurită	4.—
„ „ „ brună, neagră și lila cu negru	5.20

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«).

Cine vrea să cumpere
vițe americane

„RIPARIA PORTALIS”

pentru altoit, să se adreseze preotului Petru
Pelle din Miniș (Ménés) comitatul Arad.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresativă cu toată încrederea la proprietarul
de vii din Șiria (Világos) *Petru Benea*, căci Vă
trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă
prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 68 litru.
Rizling — 70. Roșu — 94.

Vinuri din anul 1910: Carbenet alb
K — 90 litru. Șiller K — 56. Rizling K — 58.
Rizling și Ruje amestecat K — 54 litru.

Vin din anul 1911 K — 48 și 50 litru.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri
în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea
 propr. și neg. de vinuri
 Világos (Arad m.)

ȚIMBALE!

Țimbele inventate de mine, cele mai
moderne, cu organism dublu de oțel, foarte
trainice și de o rezonanță deosebită se pot
comanda numai dela mine, cu prețurile
cele mai moderate, pe lângă ga-
ranție de 5 ani.

Mészáros Ferenc,
fabricant de cimbale.
Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Prețurile, la cerere, se trimit gratis. Cores-
pondența intrucât se poate să se facă în limba
ungurească, germană sau sârbească.

In atenția pomicultorilor!

Ofer altoit de pruni bosnieci ca
»Balkanska Carica« (Regina bal-
canului) și »Kraljica Bosne« (Re-
gina Bosniei). — Altoitul de 2—3
ani cu coroană admirabilă e cel
mai bun din diferitele soiuri de
pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și
foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August,
când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fa-
bricarea juiceii și a sligovițului. — Prunii mei nu
sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca
de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade
frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost
premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din par-
tea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din
Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu me-
dalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900
cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară
din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu
medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Dr. Tabakovits György,

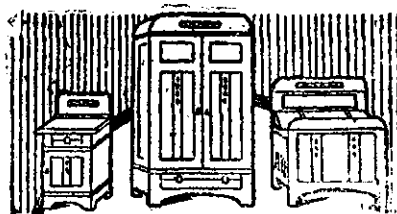
advocat

și-a transpus cancelaria advocațională
din Budapesta în

ARAD, strada Deák Ferenc Nr. 30.

Telefón Nr. 891.

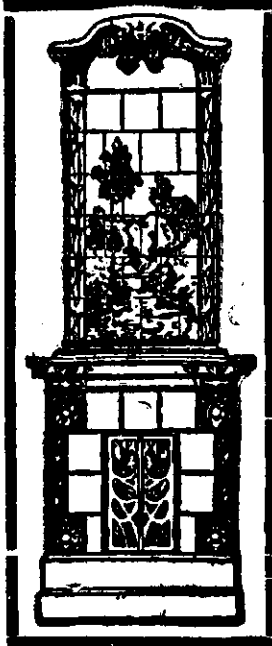
— **Nicolae Hencilă** —
măsar de zidiri și mobile
Déva. Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Aduce cu stimă la cunoștința on. public din
loc și provincie, că și-a provăzut și mărit ate-
lierul de măsurit cu puteri de muncă cores-
puzătoare cerințelor de azi.

Primește tofelu de lucrări pentru zidiri și
mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile
și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite
din materialul cel mai excelent uscat dela cele
mai simple până la cele mai luxoase.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în
(Cluj) Kolosvár, Monostori-u. 7, am deschis un
mare magazin înregistrat și provăzut cu *cuptoare din
țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent
cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de
olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigu-
rînd-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile
cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

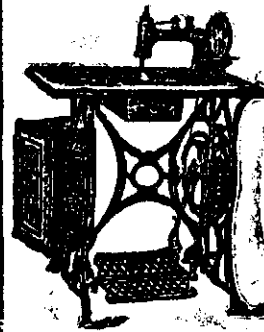
Tamásy József,
Kolozsvár.

Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția pu-
blicului din loc și pro-
vincie, atelierul
său mehanic a-
ranjat din nou, unde pri-
mește comande și re-
parări de lucruri ce
aparțin în branșe, precum

Mașini de cusut
Mașini de scris
Biciclete și
Gramafone etc.

Utensiliile acestor
mașini le are în de-
pozit.

Reparaturile se
efectuează repede
și prompt.

Roth Frigyes,

măcelar și cărnățar,

Alba-Iulia — Gyulafehérvár.

Sétatér Nr. 5. (lângă Hotel Europa)

Are de vânzare zilnic, carne proas-
pătă, de vită, porc, vițel, oaie, miel,
de porc afumată, apoi toffelul de
carnățării, slănină și unsoare, în
mic și mare. — La cerere trimite
în cane proprii unsoare proaspăt
topită. Expediție promptă fie prin
postă fie ca marfă. Cereți prospect.

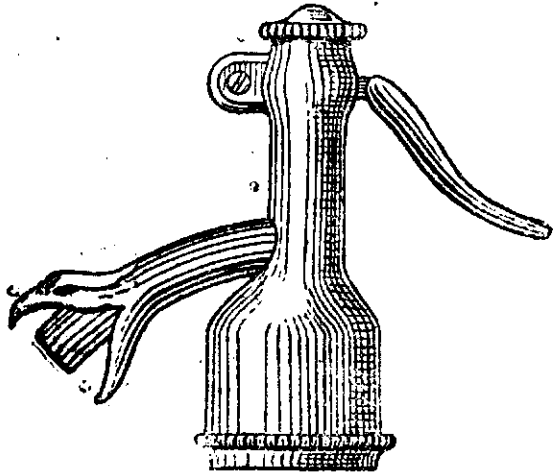
O rugare modestă, care nu vă costă nici o obo-
seală, dar administrației ziarului nostru poate fi
de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul
public, că la cererea prețurilor curente sau la
orice cerere sau cumpărare să se provoace că
anunțul firmei la cett în ziarul Tribuna din Arad.

Itzkovits Gerson, Budapesta, IX.,

Strada Tompa No 14.

Dulapuri de gheață

la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efectuează prompt și cu prețuri convenabile.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

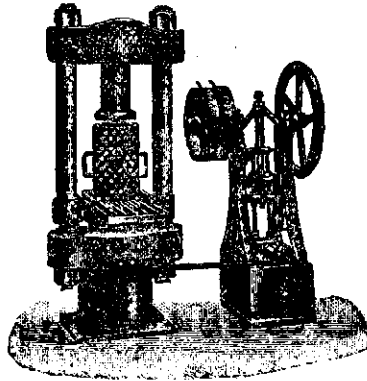
in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mánate cu apă.

Piue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sâmburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melișat floarea soarelui, ș. a.

Exportul până acum in 237 uzine.

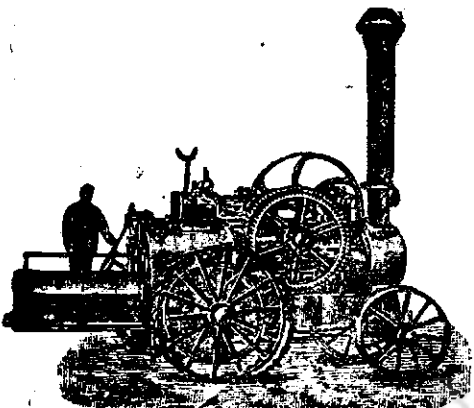
Vitorul e al mașinilor de treerat de sine umblătoare!

Dacă locomobilul d-voastră nu este provăzut cu automat de sine umblător, adresați-vă la fabrica

Friedrich Testvérek

Tmeesvár-Józsefváros,

unde căpătați ori-ce informații de lipsă. In atelierelor acestei fabrici să transformă la an peste 100 locomobile in automobile după cel mai nou sistem și cu piese noi brevetate. — Mare cruțare de timp și de bani se poate ajunge cu mașinile aceste automobile. Mare depozit in locomobile cu aburi. Prețuri ieftine! Condiții favorabile!

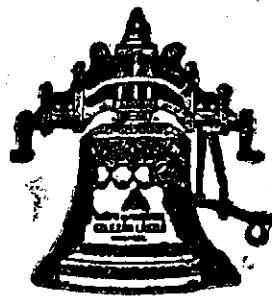
Fabrică de clopote

Szlezák László

fabrică p. turnat clopote, accesorii de turnuri și stativele lor

Budapesta, Frangepán-u. 77.

(Casa proprie. Lingă stațiunea tramv. electric).

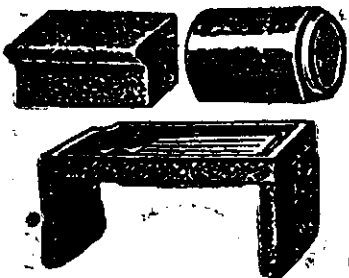

Distinsă la expoziția universală din Paris.

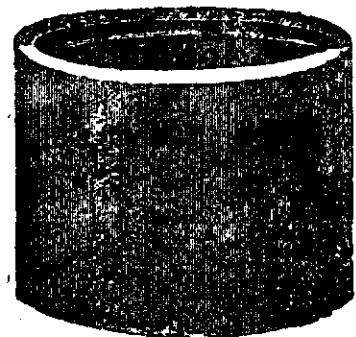
Se recomandă pentru executarea oricărui lucrări din acest ram, ca turnarea de clopote noi și vechi, pelângă garanție de mai mulți ani, cu coroană de fier invenția mea. Pregătesc statine drepte și plecate pentru clopote.

Preliminare se trimite la cerere gratis și franco. — La dorință merge și in provincie pe speșele proprii. Execuție solidă.

Edificare ieftină!

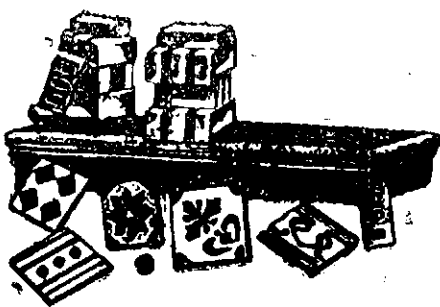

Intrece ori-care edificare din alt material. Sistemul meu brevetat Nr. S—5546. Se face prin prepararea în mod propriu al betonului ori alte materii.

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș facement, învălitori de cement.

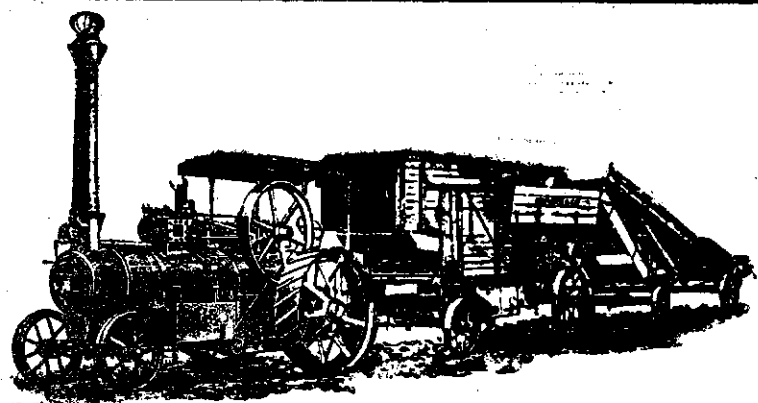
In depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips, var stins ș. a. — Prețuri curente trimit gratuit.

IOSIF SIMICS,

intreprindere de edificare cu beton, fabricant de obiecte de cement și pietri.

Telefon 246. **LUGOȘ,** Strada Buziaș 37.

Umrath & Comp.

Budapest, V., Váci-körút 60.

Își recomandă fabricațiile sale și anume:

Locomotive de drum de sine umblătoare de 6, 8 și 10 HP.

Locomobile de 3—200 HP pentru scopuri economice și industriale.

Mașine de frezat (îmblătite) cu putere de vapor, motorică, mină, cu cai și cu mâna; mai departe: pluguri, grape, tăvăluguri, triore.

Mașine de sămănat.

Vânturători.

Batoze de curățit porumb.

Tocători de paie și nutreț.

Mașine de tăiat stecle.

Tumbe de stropit cu suc de gunoi în executare cea mai bună.

cu prețuri moderate și condițiuni favorabile de solvare.

Catalog de prețuri românesc trimitem gratis și franco. Corespondență română.

Mașine de cosit și secerat.

Zărobotori de struguri.

Presse de struguri.

Morșche de uruit.

Pompe de fântâni și

Catalog și prospecte gratis, fără obligamânt de-a cumpara.

Frații Klubitschko

atelier pentru instalațiuni electrice și de altă putere, apaducte, vane de scaldat, colorifer și canalizare. Atelier de mașini, lucrări de aramă și lăcătușerie.

SIBIU, Burgergasse 14.

Rugăm on. public pentru încredințarea ori-cărei lucrări de branșe. Totodată ne luăm voia ai atrage atențiunea asupra

clozetului rezistent la îngheț

invenție proprie. — Brevetată sub Nrul. 53932.

Are calitățile:

1. *Se poate monta în ori-ce loc*, fiind eschisă posibilitatea de a îngheța apa. 2. *Prin spălarea repede folosește apă puțină.* 3. *În urma construcției simple, funcționează sigur și îndelungat.* Este îndeosebi de recomandat la casele vechi, deoarece introducerea se face cu mică cheltuială. — Este deci interesul proprietarilor de case ca să caute a-și aproviziona casa cu astfel de clozet.

Instalateurilor și negustorilor dau rabat.

Ne luăm voia mai departe de a recomanda în atenția onoratului public

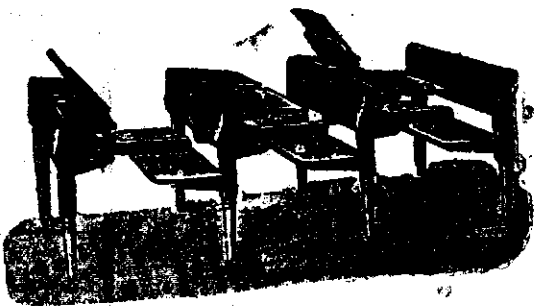
vase de aramă, căldări de aramă și picioare pentru căldări de tinichea.

Executare solidă la ori-ce lucrare!

Căutăm pentru orașe mai mari — agenți!

Feivel Lipót utódai

Budapest, IX. Ipar-u. 4.

Fabrică de bănci pentru școală, aranjamente pentru birouri, accesorii de gimnastică etc.

Catalog ilustrat la dorință se trimite gratuit.

Lampe pentru mine

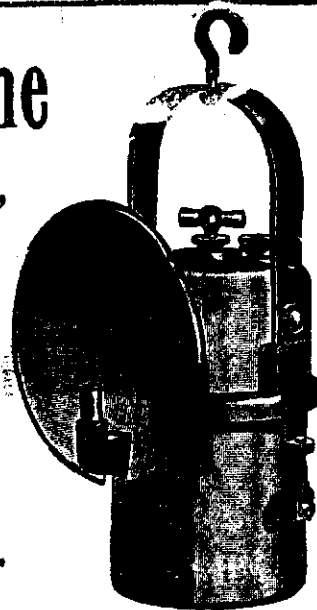
și tot felul de lampe cu acetylen,

fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

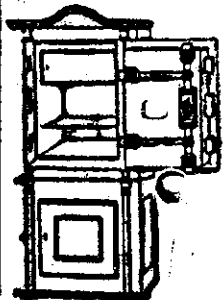
Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

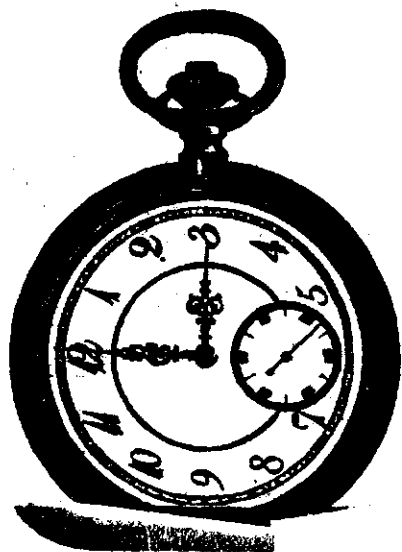
Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de bani, libere contra focului și spargerilor, casse pancelate pentru păstrarea documentelor.

Catalog gratuit și franco.

Cele mai bune

— o roloage —

— cele mai solide și cele mai după modă —

— juvaeriale —

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chesăgie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT. Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.) Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.